

EUROBAROMETER 64

AB KAMUOYU ARAŞTIRMASI

GÜZ 2005

ULUSAL RAPOR

TÜRKİYE

Standard Eurobarometer 64 / Autumn 2005 – TNS Opinion & Social

Bu araştırma Avrupa Komisyonu'nun Basın ve İletişim Genel Müdürlüğü tarafından talep ve koordine edilmiştir.

Bu rapor Avrupa Komisyonu'nun Türkiye Delegasyonu için hazırlanmıştır.

Bu doküman Avrupa Komisyonu'nun görüşlerini yansıtmaz.

Tüm yorum ve görüşler raporu hazırlayan yazara aittir.

İÇİNDEKİLER

	Giriş	3
I.	Türkiye Kamuoyunu Şekillendiren Belli Başlı Şartlar ve Çevre	6
II.	AB ve Türkiye Bireyleri	17
III.	AB Üyeliğine Bakış	29
IV.	AB Kurumlarına Duyulan Güven	34
V.	Siyasi Birlik ve Avrupa Anayasası'na Bakış	37
VI.	Sonuç	44
EK		
	Araştırmada kullanılan soru formu	47

Giriş

Bu rapor Türkiye kamuoyunun Avrupa Birliği (AB) kurumlarına, bunların işleyişine ve izlenilen politikalara bakışını, bu konulardaki bilgi düzeyini, AB'nin ve onunla ilişki içerisindeki Türkiye'nin geleceği hakkındaki görüşlerini üye 25 ve üye adayları diğer ülkeler ile karşılaştırmalı olarak vermektedir. Eurobarometre araştırmalarında her zaman yapılmakta olduğu gibi bu kez yürütülen araştırmada da gündemi meşgul eden bazı konularda derinlemesine birkaç soru sorulmuştur. Bu konular özellikle AB'nin yeni onay sürecinden geçen anayasası hakkında kamuoylarının görüşlerini anlamaya yöneliktir. Bu bağlamda genişleme sürecinin geleceğine yönelik olarak da bu süreç içerisinde yer alan Türkiye ve diğer ülkelere AB kamuoylarının bakışları da irdelenmiştir. Rapor bu sonuçları da AB geneli ve ülkeler arasında karşılaştırmalı olarak sunacaktır.

Türkiye araştırmasında kullanılan 1005 görüşme 14 Ekim-7 Kasım 2005 tarihleri arasında kişilerle yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Aşağıdaki raporda bu araştırmanın sonuçlarından “**Güz 2005**” sonuçları olarak bahsedeceğiz. Buradaki kimi soruların geçmişte yürütülmüş Eurobarometre araştırmalarıyla karşılaştırarak zaman içindeki gelişmelerini izlemek mümkündür. Bu gibi sorularda hem zaman içerisinde Türkiye özelindeki gelişmeler ortaya konulacak hem de araştırmada yer almış diğer ülkelerdeki gelişmelerle karşılaştırma yapılacaktır.

Araştırmada kullanılan soru formu ekte verilmiştir.

Türkiye Örnekleminin Temel Özellikleri

12 Mayıs-5 Haziran 2005 içerisinde toplam 1005 kişiyle yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye’de de örneklem seçimi metropoliten ve kır-kent ayrımını iyi temsil etme yeteneğine sahip olunacak şekilde yapılmıştır.

Aşağıdaki Tablo 1a’dan da görüldüğü üzere AB’ne üye ülkelerde biraz daha fazla kadın ile görüşülmüş iken Türkiye örnekleminde kadın-erkek oranları eşittir. Türkiye örnekleminin %60’ı evli iken AB üyelerinde bu oran ancak %51’dir. AB üye ülkelerinde boşanmışların oranı %5 iken Türkiye’de bu oran %1’dir. Benzer şekilde AB üye ülkelerinde dulların oranı (%9) Türkiye’dekinden (%6) fazladır.

Tablo 1a Örneklemin Demografik Özellikleri

Medeni Hal	Evli	Tekrar evlenmiş	Bekar, şu anda partneriyle yaşıyor	Bekar, hiç bir partnerle birlikte yaşamamış	Bekar, daha önce bir partnerle birlikte yaşamış ancak şimdi yalnız yaşıyor	Boşanmış	Ayrı	Dul	Diğer	CY
AB 25	%51,0	%2,0	%9,0	%17,0	%4,0	%5,0	%2,0	%9,0	%1,0	%0,0
Türkiye	%60,0	%0,0	%1,0	%23,0	%2,0	%1,0	%0,0	%6,0	%3,0	%2,0
Çalışma Durumu	Kendi hesabına çalışan	Yönetici	Diğer beyaz yakalı	Mavi yakalı (işçi)	Evkadını	İşsiz	Emekli	Öğrenci		CY
AB 25	%8,0	%11,0	%11,0	%21,0	%10,0	%6,0	%24,0	%10,0		%0,0
Türkiye	%15,0	%2,0	%2,0	%14,0	%38,0	%8,0	%9,0	%12,0		%0,0
Cinsiyet	Erkek	Kadın								CY
AB 25	%48,0	%52,0								%0,0
Türkiye	%50,0	%50,0								%0,0
Yaş	15-24	25-39	40-54	55+	Ortalama Yaş					CY
AB 25	%15,0	%27,0	%26,0	%33,0	45,6					%0,0
Türkiye	%29,0	%33,0	%21,0	%16,0	36,7					%0,0

AB üye ülkelerinde kendi hesabına çalışanlar ancak %8 iken Türkiye’de bu grup %15 ile ev kadınlarından sonra en büyük gruptur. Bu, tarım, esnaf ve zanaatkar gruplarının Türkiye’de daha büyük olmasının bir yansımasıdır. Ev kadınlarının yüksek oluşu Türkiye’de kadınların işgücü piyasasına düşük katılım oranlarının da bir göstergesidir. Türkiye örnekleminde öğrenciler AB üyelerine göre daha yüksek iken, emekliler AB geneli ile karşılaştırıldığında Türkiye’de oldukça daha azdır. Yani genç, iş gücü piyasasına henüz girmemiş öğrencilerle Türkiye’de daha fazla konuşulurken AB ülkelerinde, bu iki hedef nüfusların özelliklerinin bir yansıması olarak, iş piyasasından ayrılmış olanlarla daha fazla görüşülmüştür. Türkiye iş piyasasının farklılaşması beyaz ve mavi yakalıların oranlarında da görülmektedir. AB’nde yönetici ve diğer beyaz yakalı yaklaşık %22 iken Türkiye’de ancak %4 dür. Mavi yakalı işçiler ise AB’nde %21 düzeyindeyken Türkiye’de ancak %14’tür. Açıktır ki Türkiye ve AB işgücü piyasalarında belirgin farklılıklar vardır.

Tablo 1a da göze çarpan belki en önemli farklılaşma örneklemelerin yaş dağılımlarında gözlenmektedir. Türkiye örnekleminde 15-39 yaş arası yaklaşık %62’lik bir kitle iken AB üye ülkelerinde bu grup ancak %42’yi bulmaktadır. Keza ortalama yaş olarak 25 AB üyesinde örneklemlerdeki yaklaşık 46 yaş civarında iken Türkiye örnekleminde 37 yaş civarındadırlar. AB ülkeleriyle kıyaslandığında Türkiye’de hanelerin 15 yaş üzeri üyelerinin yaklaşık bir kişi daha fazla olduğunu görüyoruz. Bununla bağlantılı olarak 10 yaş altı nüfus da Türkiye’de AB’ne oranla daha fazladır (Tablo 1b).

Tablo 1b’den de görüldüğü gibi, Türkiye örnekleminin %40’ı kırsal alan veya köyde otururken, AB üyelerinde bu oran ancak %32’dir. AB üyelerinde küçük ve orta ölçekli illerde yaşayanların oranı (%43) Türkiye’dekinden (%20) oldukça daha yüksektir. Fakat Türkiye örnekleminde de büyük ölçekli illerde yaşayanların oranı (%32) AB üyelerindekinden (%25) oldukça yukarıdadır.

Tablo 1b Örneklemin Demografik Özellikleri

Oturulan yer	Kırsal alan veya köy	Küçük ve orta ölçekli il	Büyük ölçekli il			CY
AB 25	%32,0	%43,0	%25,0			%0,0
Türkiye	%40,0	%20,0	%32,0			%7,0
Sabit hatlı telefon	Var	Yok				CY
AB 25	%80,0	%20,0				%0,0
Türkiye	%80,0	%20,0				%0,0
Cep telefonu	Var	Yok				CY
AB 25	%77,0	%23,0				%0,0
Türkiye	%60,0	%40,0				%0,0
Kendisi dahil hanede yaşayan 15 yaş üstü kişi sayısı	1	2	3	4+	Ortalama	CY
AB 25	%21,0	%46,0	%18,0	%16,0	2,3	%0,0
Türkiye	%7,0	%36,0	%20,0	%38,0	3,3	%0,0
Hanede yaşayan 10 yaş altı kişi sayısı	0	1	2	3	4+	CY
AB 25	%79,0	%12,0	%6,0	%1,0	%0,0	0,3
Türkiye	%61,0	%20,0	%13,0	%3,0	%3,0	0,7

Mal sahipliği ve iletişim kolaylığının bir yansıması olarak bakıldığında AB üye ülke örnekleriyle Türkiye arasında sabit hatlı telefonlarda hiç bir fark gözlenmezken, AB ülkelerinde cep telefonunun (%77) çok daha yaygın olduğu gözlenmektedir. Ancak, Türkiye örneğinde gözlemlendiği gibi cep telefonu olmayanlar %40 oranındadır.

I. Türkiye Kamuoyunu Şekillendiren Belli Başlı Şartlar ve Çevre

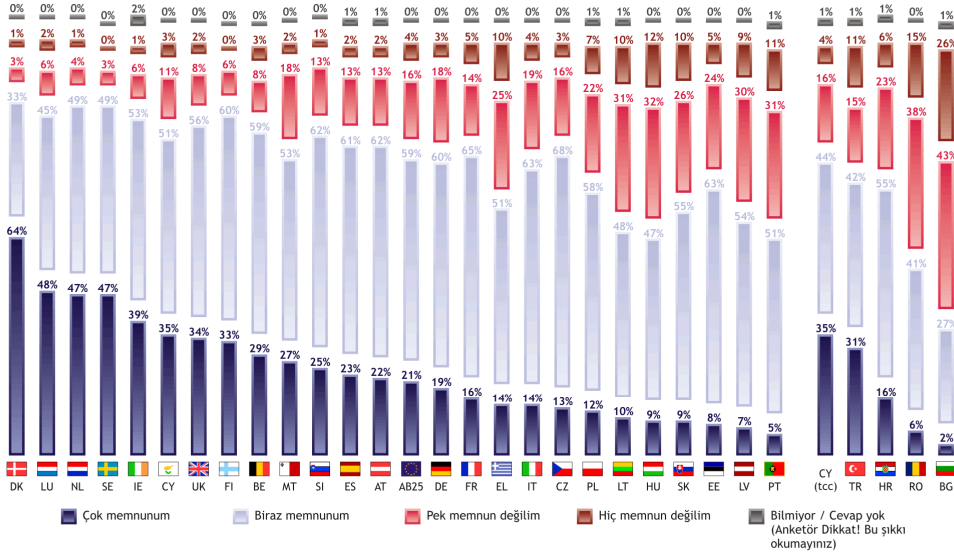
Bu bölümde AB ve aday ülke kamuoylarının araştırmanın yürütüldüğü dönemde dünyaya ve hayatlarına bakışları, beklentileri, umutları ve değişik konular hakkındaki görüşleri üzerinde durulmaktadır.

Hayattan Memnuniyet

Tablo 2. Hayattan Memnuniyet-Güz 2004 sonrasındaki eğilimler							
<i>Genel olarak hayatınızdan çok mu memnunsunuz, biraz mı memnunsunuz, pek memnun değil misiniz, yoksa hiç mi memnun değilsiniz?</i>							
	Çok memnunum	Biraz memnunum	Pek memnun değilim	Hiç memnun değilim	CY	Memnun	Memnun değil
AB 25-Güz 2004	23%	58%	15%	4%	0%	81%	19%
AB 25-Bahar 2005	21%	60%	15%	4%	1%	80%	19%
AB 25-Güz 2005	21%	59%	16%	4%	0%	80%	20%
Türkiye-Güz 2004	27%	44%	16%	12%	0%	71%	29%
Türkiye-Bahar 2005	23%	50%	16%	11%	0%	73%	27%
Türkiye-Güz 2005	31%	42%	15%	11%	1%	73%	26%

AB'ne üye ülkelerde genel olarak hayatından memnun olduğunu belirtenlerin oranı Güz 2004'ten bu yana değişmeden yaklaşık %80 düzeyinde iken bu oran Türkiye için Güz 2004'ten Bahar 2005'e %2 puan artarak %73 düzeyine ulaşmış ve o tarihten sonra da bu düzeyini muhafaza etmiştir. Her ne kadar hayattan memnuniyet düzeyi Türkiye için yüksek görünse de AB ülkeleri ile karşılaştırıldığında bu düzey düşük kalmaya devam etmektedir. Ancak Bahar 2005 araştırması ile karşılaştırıldığında o tarihte üye ülkelerden 18'inde hayattan memnuniyet düzeyi Türkiye'dekine eşit ya da yüksek iken Güz 2005'te 19 ülke ve Kıbrıs Türk toplumunda hayattan memnuniyet düzeyi Türkiye'dekinden yüksektir (bakınız Şekil Soru 3). Öyleki, örneğin Danimarka ve İsveç'te bu oran %96 düzeyindedir. Ancak hayattan memnuniyet konusunda Türkiye'den daha kötümser görünen ülkeler de vardır. Örneğin, Bulgaristan'da hayatından memnun olduğunu belirtenler ancak %29 iken Romanya'da bu oran %47 düzeyindedir. Kıbrıs Cumhuriyeti'nde hayatından memnun olanlar %86 iken Kıbrıs Türk toplumunda bu oran Bahar 2005'teki %67 düzeyinin üzerine çıkarak %79 olarak bulunmuştur (bakınız Şekil Soru 3).

Soru: 3. Genel olarak hayatınızdan çok mu memnunsunuz, biraz mı memnunsunuz, pek memnun değil misiniz, yoksa hiç mi memnun değilsiniz?

Gelecek 12 Ay Hakkında Beklentiler

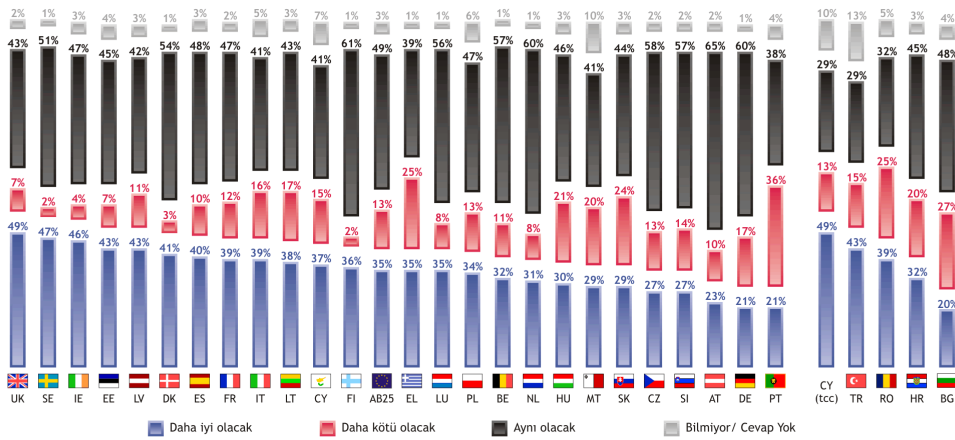
Gelecek beklentileri beş ayrı başlık altında ayrıntılı bir şekilde sorgulanmıştır. Şekil Soru 4.1'den de izlenebildiği gibi Türkiye kamuoyunun genel olarak hayatlarının gelecek 12 ayda nasıl gelişeceği hakkındaki beklentileri AB üye ülkeleriyle karşılaştırıldığında oldukça daha iyimserdir. %43 genel olarak hayatlarının daha iyi olacağını beklerken AB üyeleri için bu oran ancak %35'tir. Türkiye'den daha iyimser beklentiler yalnızca Birleşik Krallık, İsveç ve İrlanda'da gözlenmektedir.

Tablo 3 ve Şekil Soru 4.2'den de gözlenebildiği gibi AB üyeleri ve Türkiye arasında beklenti farkları en yüksek olarak ülkedeki ekonomik durum hakkındaki beklentilerde ortaya çıkmaktadır. Öyleki Türkiye'de %41 gelecek 12 ayın ülkedeki ekonomik durumu iyileştireceğini beklerken, AB genelinde bu iyimser beklenti ancak %19 düzeyindedir. Bahar'dan Güz 2005'e bu beklentilerde önemli değişimler gözlenmemektedir. Yalnızca Türkiye'de "evinizin finansal durumu" ile "kişisel iş durumu" sorgulandığında, Güz 2005'te "daha iyi" olacak beklentileri Bahar'a göre %4 puanlık artış göstermektedir. Öyle görünmektedir ki 2005 baharından güzüne insanlar ülkenin durumu hakkında beklentilerini pek değiştirmezken kendi kişisel durumları hakkında daha iyimser hale gelmişlerdir.

Tablo 3. Gelecek 12 ay için beklentileriniz nelerdir? Gelecek 12 ayda ... Daha iyi mi, daha kötü mü, yoksa aynı mı olacak?

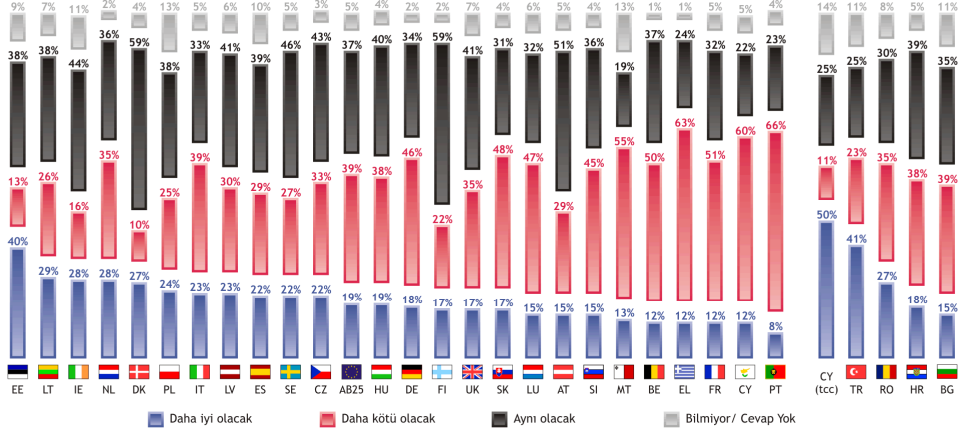
Genel olarak hayatınız	Daha iyi	Daha kötü	Aynı	CY
AB 25-Bahar 2005	%34	%11	%51	%3
AB 25-Güz 2005	%35	%13	%49	%3
Türkiye-Bahar 2005	%44	%15	%31	%10
Türkiye-Güz 2005	%43	%15	%29	%13
Ülkedeki ekonomik durum	Daha iyi	Daha kötü	Aynı	CY
AB 25-Bahar 2005	%19	%37	%38	%6
AB 25-Güz 2005	%19	%39	%37	%5
Türkiye-Bahar 2005	%40	%27	%23	%9
Türkiye-Güz 2005	%41	%23	%25	%11
Evinizin finansal durumu	Daha iyi	Daha kötü	Aynı	CY
AB 25-Bahar 2005	%24	%18	%55	%3
AB 25-Güz 2005	%25	%19	%53	%3
Türkiye-Bahar 2005	%35	%18	%41	%7
Türkiye-Güz 2005	%39	%18	%34	%9
Türkiye'deki iş/çalışma durumu	Daha iyi	Daha kötü	Aynı	CY
AB 25-Bahar 2005	%18	%42	%34	%6
AB 25-Güz 2005	%20	%40	%35	%5
Türkiye-Bahar 2005	%33	%35	%25	%7
Türkiye-Güz 2005	%34	%27	%27	%12
Kişisel iş durumunuz	Daha iyi	Daha kötü	Aynı	CY
AB 25-Bahar 2005	%22	%9	%61	%8
AB 25-Güz 2005	%22	%9	%60	%9
Türkiye-Bahar 2005	%31	%14	%47	%7
Türkiye-Güz 2005	%35	%15	%35	%15

Soru: 4.1. Gelecek 12 ay için beklentileriniz nelerdir? Gelecek 12 ayda ... daha iyi mi, daha kötü mü yoksa aynı mı olacak?
Seçenek: Genel olarak hayatınız

Soru: 4.2. Gelecek 12 ay için beklentileriniz nelerdir? Gelecek 12 ayda ... daha iyi mi, daha kötü mü yoksa aynı mı olacak?

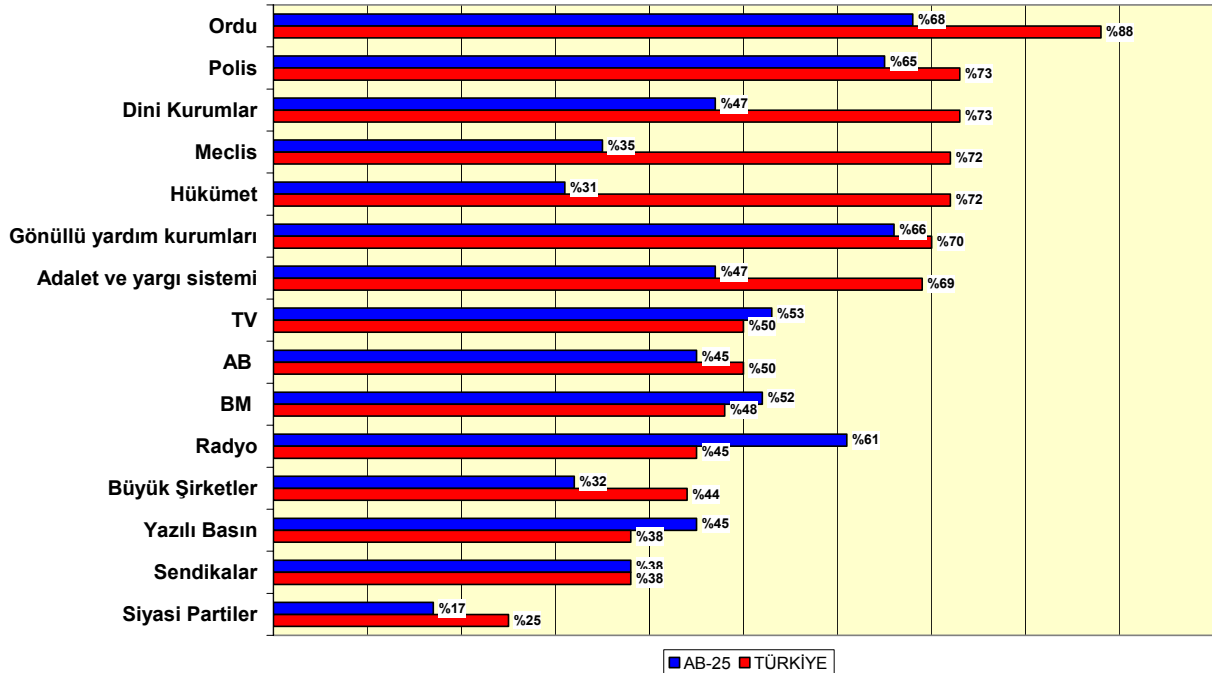
Seçenek: Türkiye'deki ekonomik durum

Kurumlara Güven

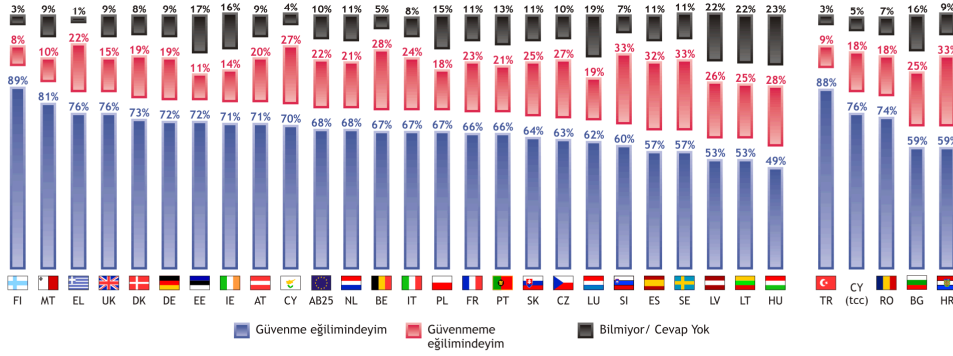
Kurumlara güven sorusuna verilen cevaplarda Türkiye ve AB geneli arasında dikkate değer farklılıklar olduğu kadar birkaç ilginç benzerlik de gözlenmektedir. Örneğin gerek AB üyelerinde (%68) gerek Türkiye'de (%88) en çok güvenilen kurum olarak ordu bulunmuştur. Türkiye'de ikinci sırayı polis (%78) ve dini kurumlar (%78) alırken, AB üyelerinde gönüllü yardım kuruluşları (%66) ikinci ve Polis (%65) üçüncü sırada gelmektedir.

Soru 7. Size belirli kurumlara ne kadar güvendiğinizi sormak istiyorum. Size okuyacağım her bir kuruma güvenme eğiliminde olup olmadığınızı belirtir misiniz?

Soru: 7.6. Size belirli kurumlara ne kadar güvendiğinizi sormak istiyorum. Size okuyacağım her bir kuruma güvenme eğiliminde olup olmadığınızı belirtir misiniz?

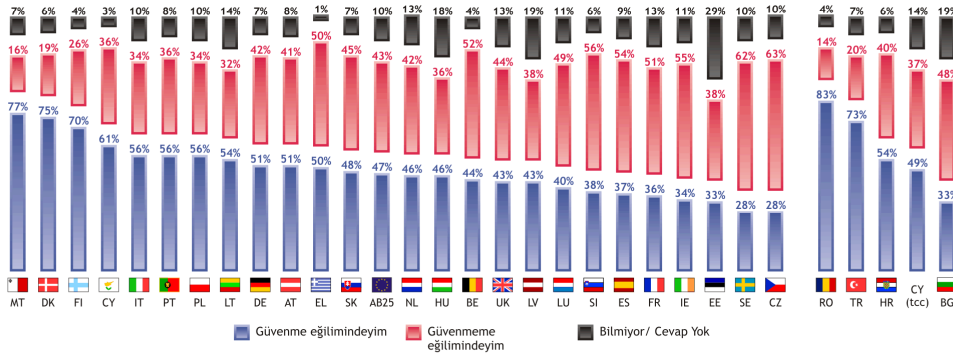
Seçenek: Ordu

Orduya duyulan güvene ülkeler bazında bakıldığında göze çarpan örneğin Finlandiya’da orduya duyulan güvenin Türkiye’nin de üzerinde, %89 düzeyinde olduğudur. Buna karşın örneğin Macaristan’da orduya güvendiğini belirtenler ancak %49 düzeyindedir.

Soru: 7.7. Size belirli kurumlara ne kadar güvendiğinizi sormak istiyorum. Size okuyacağım her bir kuruma güvenme eğiliminde olup olmadığınızı belirtir misiniz?

Seçenek: Dini Kurumlar

Dini kurumlara duyulan güven Danimarka (%75) ve Malta'da (%77), Türkiye'deki (%73) düzeyin üzerindedir. Çek Cumhuriyeti ve İsveç'te ise bu kurumlara güvenmeme eğiliminde olduğunu belirtenler sırasıyla %63 ve %62 düzeyindedir.

AB üye ülkelerinde radyo, yazılı basın ve televizyona duyulan güven Türkiye'den yüksektir. Sendikalar için ise gerek AB üyelerinde gerek Türkiye'de aynı düzeyde güven saptanmıştır. Geri kalan tüm kurumlarda Türkiye'deki güven düzeyi AB üyelerindekinin üzerindedir.

Ülkenin En Önemli Sorunları

AB ve Türkiye kamuoyları açısından ülkelerin karşı karşıya olduğu en önemli iki sorun değerlendirmelerine bakıldığında ülke gündemlerinde görece farklılıklar açıkça orta çıkmaktadır (Tablo 4). Türkiye kamuoyu için işsizlik Bahar 2005'te olduğu gibi hala en başta görülen iki sorundan biri olmuştur. İşsizliği Bahar 2005'te ekonomik durum ve ardından da açık farkla terör, suç ve eğitim sistemi izlemekteydi. Güz 2005'te ikinci sıraya %41 ile, Bahar 2005'te %29'la ilk iki sorun listesine giren terörizm yerleşmiştir. Ekonomik durum %37'den aşağıya inerek %29'la üçüncü sırada gelmektedir. Terör konusunun Güz 2004'de %18 tarafından ülke gündeminin en önemli ilk iki konusu arasına sokulurken, bu oranın, önce Bahar 2005'te %29'luk bir grup, daha sonra da Güz 2005'te %41'lik bir grup tarafından gündeme getirilmesi dikkat çekicidir. AB ülkeleri genelinde ise Türkiye'deki bu gelişime tam karşıt bir eğilim mevcut görünmektedir. Güz 2004'de %16 terörizmi ilk iki en önemli sorun arasında görürken, Bahar araştırmasında bu oran %10'a düşmüştür. Temmuz 2005'teki son terör saldırılarının ardından AB kamuoyları tarafından teröre verilen önem artmış görünmektedir. Ancak, terör konusu AB genelinde %14'lük düzeyiyle Türkiye kamuoyunun verdiği önemle kıyaslanamayacak kadar düşük düzeydedir.

AB kamuoyu gündemiyle Türkiye gündemi arasında ilk iki sırada teröre verilen önem açısından bir farklılaşma gözlenirken her iki tarafta da enflasyonun pek ön plana çıkmadığı göze çarpmaktadır. Türkiye'de enflasyona verilen önem %11'den %8'e gerilerken AB kamuoylarında bir puanlık ufak bir artışla ilk iki önemli sorun listesinde %17'lik bir yer bulmaktadır enflasyon.

Suç AB kamuoyunca bir puanlık bir artışla %24 ile üçüncü sıraya yerleştirilirken Güz 2005'te Türkiye'de Bahar 2005'te olduğu gibi dördüncü sıradaki yerini korumaktadır. Suçun Türkiye gündemindeki sırası Güz 2004'te ancak yedinci sırada olduğu hatırlanırsa görece önemindeki artış daha iyi ortaya çıkmaktadır. Göç AB kamuoyunca beşinci sıraya konulurken Türkiye'de ancak onuncu sıradadır ve çok ufak %2 gibi bir grup tarafından en önemli iki sorun arasına sokulmaktadır. Oysa Avrupa kamuoyu tarafından verilen önem göç özelinde Bahar 2005'e göre bir puan artış göstererek %15 düzeyine erişmiştir.

Tablo 4. Gündemin Önemli Sorunları-Bahar 2005				
	Bahar 2005		Güz 2005	
	AB-25	TÜRKİYE	AB-25	TÜRKİYE
İşsizlik	%50	%72	%44	%67
Terörizm	%10	%29	%14	%41
Ekonomik durum	%27	%37	%26	%29
Suç	%23	%15	%24	%12
Eğitim sistemi	%7	%12	%7	%10
Fiyatların yükselmesi/enflasyon	%16	%11	%17	%8
Sağlık sistemi	%17	%7	%15	%6
Vergilendirme	%7	%3	%7	%4
Emeklilik/Emekli Maaşları (Pension)	%11	%2	%10	%3
Göç	%14	%2	%15	%2
Kamu taşımacılığı	%2	%2	%2	%2
İskan	%5	%0	%5	%1
Çevreyi koruma	%4	%0	%4	%1
Savunma/Dış ilişkiler	%2	%2	%2	%1
Diğer	%1	%1	%1	%3
CY	%1	%0	%1	%2

Ülkeden ülkeye sorunlara verilen önemde anlamlı farklılıklar göze çarpmaktadır. Örneğin terörizm Türkiye'deki %41'lik düzeyine ancak Hollanda (%40) ve Birleşik Krallık'ta (%34) yaklaşırken, Polonya ve Kıbrıs Cumhuriyeti'nde ancak %1 tarafından ülkenin en önemli iki sorunu listesine dahil edilmektedir. Türkiye'deki duruma benzer şekilde, Almanya'da işsizlik %74, Polonya'da ise %71 gibi yüksek bir oranla ilk ikiye sokulmaktadır. Ekonomik durum yine Birleşik Krallık ve İrlanda'da pek önemsenmezken Almanya ve Yunanistan'da sırasıyla %43 ve %42, Romanya'da da %45 ile ilk ikiye girmektedir. Terör, İspanya'da Madrid bombalamalarından sonra gitgide önemini kaybederken (Güz 2004'de %56, Bahar 2005'te %46 ve Güz 2005'te de ancak %31), Güz 2005 itibarıyla Hollanda'da %40, Danimarka'da %32 ve Birleşik Krallık'ta ise %34 tarafından ilk ikiye sokulmaktadır.

On-Onbeş Yıl İçin Hedefler ne Olmalı?

Önümüzdeki on-onbeş yıllık bir süre için her ülkede öne çıkması düşünülen hedeflerin neler olduğu saptanmaya çalışılmıştır. Bulgular bu hedeflerdeki önceliklerin de Türkiye ve AB üye ülkeleri arasında farklılaştığını ortaya koymaktadır. Avrupa geneli için bakıldığında “ülkede düzenin korunması” ve “yükselen fiyatlarla mücadele” %29'luk bir destekle en önemli iki hedeften biri olarak gösterilirken bunların ardından “önemli devlet kararlarında halka daha çok söz hakkı tanınması” %24 ve “ifade özgürlüğünün korunması” da %15 ile gelmektedir. Türkiye'de ise ilk sırayı %34 ile “ülkede düzenin korunması” alırken ardından %24 ile “yükselen fiyatlarla mücadele” gelmektedir. Dikkat çekici olan halen ülkede en önemli sorun olarak fiyatların yükselmesi/enflasyon görülmezken, uzun dönemli hedefler söz konusu olduğunda Türkiye kamuoyunun hala enflasyon ile mücadeleye önem verir olduğudur. Üçüncü sırada %23 ile “önemli devlet kararlarında halka daha çok söz hakkı tanınması” gelmekte, son sırayı ise %11 ile “ifade özgürlüğünün korunması” almaktadır.¹ Bu sıralamadan Türkiye kamuoyunun uzun

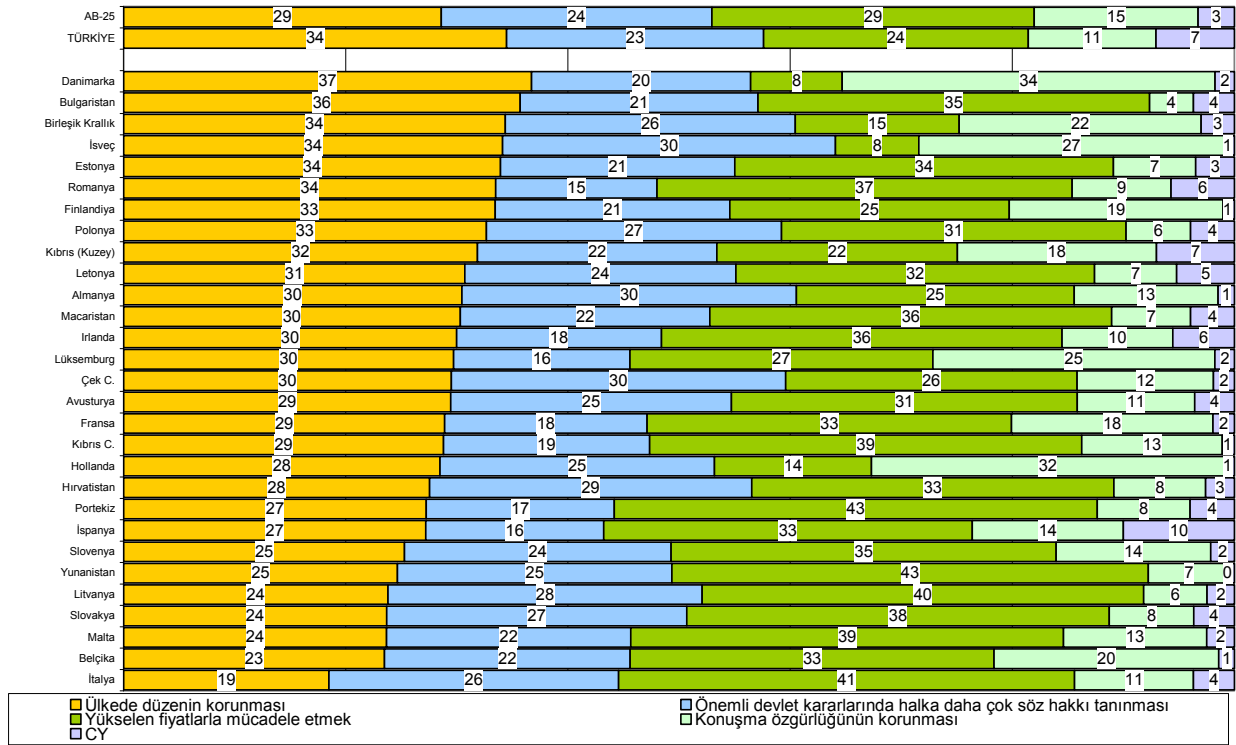
¹ Bu sıralamaların birer öncelik sıralaması olduğu unutulmamalıdır. Herhangi bir hedef için verilen yüzdelerin bu hedeflerin önemli ya da önemsizlikleri ile ancak birbirlerine göre görece önemlerini ortaya koyması bağlamında ilgisi vardır. Yoksa son sırada görülen bir hedefin önemsenmediği gibi bir sonuç çıkarılmamalıdır.

vadede materyalist kaygıların ötesine geçmeden “güvenlik ve iktisadi ya da politik düzen” etrafında kaygılarını ön planda tuttuğu gözlenmektedir.

Ülkeden ülkeye önceliklere bakıldığında da önemli farklılaşmalar ortaya çıkmaktadır. Örneğin “yükselen fiyatlarla mücadele” Danimarka ve İsveç’te %8, Hollanda’da ise %14’lük bir kitle tarafından öncelikli hedef olarak gösterilirken, İtalya, Litvanya, Yunanistan ve Portekiz’de yüzde kırkın üzerinde bir kitlenin ilk iki öncelikli hedeflerine girmektedir.

“Ülkede düzenin korunması” sadece Bulgaristan ve Danimarka’da Türkiye’deki %34’lük düzeyin üzerinde destek görmektedir. İtalya’da ise bu hedef ancak %19’luk bir destek bulmaktadır. Benzer şekilde halk katılımının artırılması konusuna verilen destekte de ülkeden ülkeye önemli farklılıklar gözlenmektedir. Romanya’da bu hedefe ancak %15’lik bir destek bulunurken İsveç, Almanya ve Çek Cumhuriyeti’nde %30 bu hedefi ilk iki hedef listesine koymaktadır.

Soru 33: Bugünlerde (Türkiye’nin) önümüzdeki on-onbeş yıl için hedeflerinin ne olması gerektiği ile ilgili birçok konuşma olmaktadır. Elimdeki kartta, farklı insanların, öncelik sırasında en üstte olması gerektiğini söylediği bazı hedefler yer almaktadır. Lütfen, sizin için, uzun vadede hangisinin en önemli olduğunu düşündüğünüzü söyler misiniz?

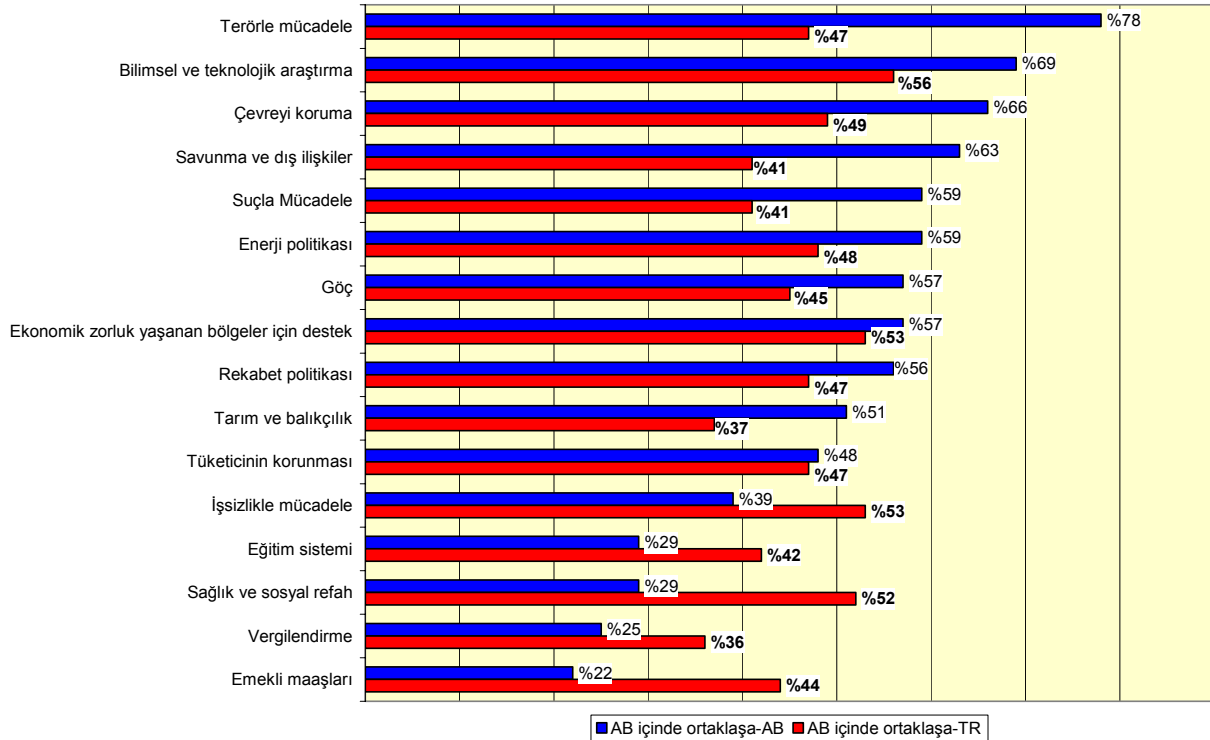
Öncelik sıralamalarına bakıldığında Türkiye, Finlandiya, Almanya, Lüksemburg, Çek Cumhuriyeti, Belçika, Kıbrıs Türk toplumu ve Fransa ile birlikte ülkede düzenin korunmasını birinci, yükselen fiyatlarla mücadeleyi ikinci ve halk katılımının artırılmasını ise üçüncü öncelik olarak belirleyen bir ülkeler grubunun içerisinde yer almaktadır. Danimarka, Birleşik Krallık, İsveç ve Hollanda’da ise birinci öncelik ülkede düzenin korunması ikincisi konuşma özgürlüğünün korunması üçüncü öncelik ise halk katılımının artırılmasıdır. Geri kalan 18 ülkede ortalama olarak %36.5 lik bir destek ile yükselen fiyatlarla mücadele ilk sıraya konulmaktadır. İkinci sırada ülkede düzenin korunması, üçüncü sırada ise halk katılımının artırılması yer alırken, açık ara ile, ifade özgürlüğünün korunması dördüncü sırada gözlenmektedir.

Kararlar Kim Tarafından Verilmeli?

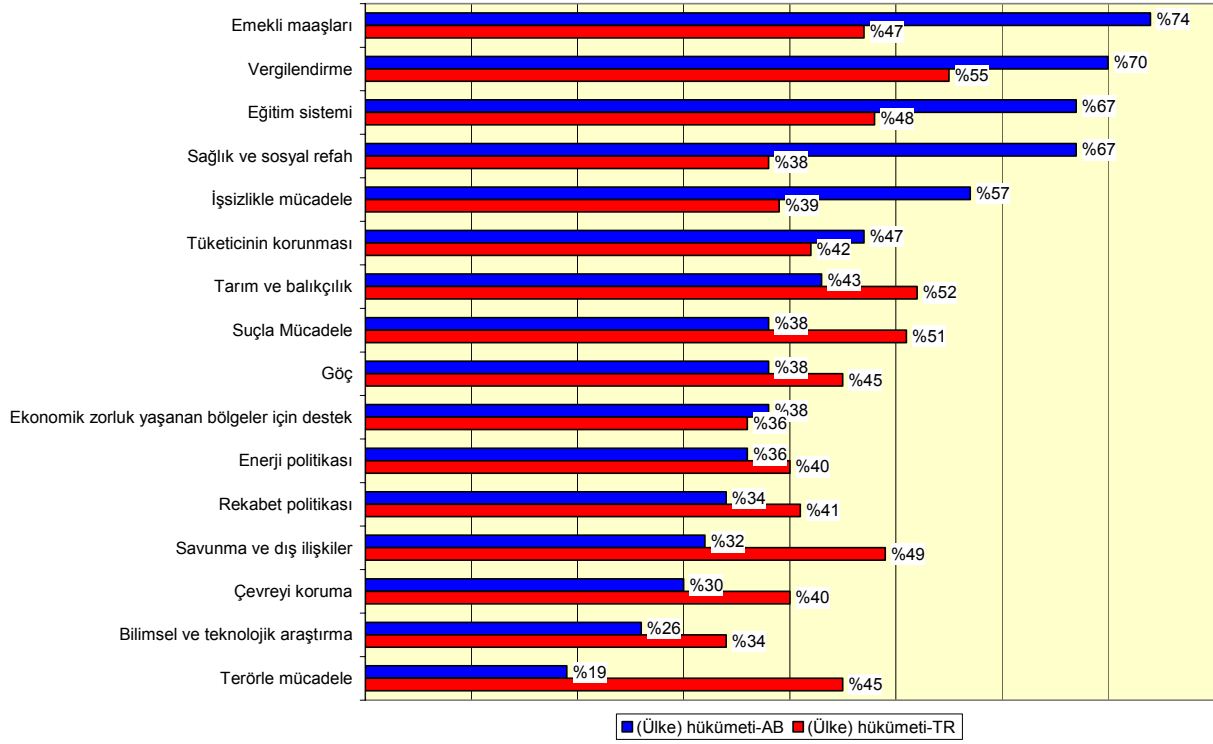
Onaltı değişik konu için verilecek kararların Türk hükümeti tarafından mı yoksa ortaklaşa AB bünyesinde mi verilmesi gerektiği sorgulanmıştır. Bu 16 konuda, AB içinde ortaklaşa karar verilmesini isteyenlerin oranı yalnızca beş konuda Türkiye’de AB üye ülkelerinden yüksek çıkmıştır (bakınız Soru 31.a). Bu konular işsizlikle mücadele (Türkiye’de AB’nde ortaklaşa karar isteyenlerin oranı %53, AB üyelerinde yalnızca %39), eğitim sistemi (Türkiye’de AB’nde ortaklaşa karar isteyenlerin oranı %42, AB üyelerinde yalnızca %29), sağlık ve sosyal refah (Türkiye’de AB’nde ortaklaşa karar isteyenlerin oranı %52, AB üyelerinde yalnızca %29), vergilendirme (Türkiye’de AB’nde ortaklaşa karar isteyenlerin oranı %36, AB üyelerinde yalnızca %25) ve emekli maaşlarıdır (Türkiye’de AB’nde ortaklaşa karar isteyenlerin oranı %44, AB üyelerinde yalnızca %22). Bu konuların bir takım temel gelir dağılımı ve sosyal politikaları içeriyor olması ilginçtir. Soru 31b den de görüleceği gibi bu konuların tümünde AB kamuoyunda üye ülke hükümetleri tarafından karar alınması fikri ön plana çıkmaktadır. Bu ikilem şaşırtıcı değildir. Ancak Türkiye kamuoyunun bu beklentilerinin AB geneli tarafından benimsenebilmesi mümkün görünmemektedir.

AB’nde ortaklaşa karar verilsin diyenlerin oranının AB üyelerinde Türkiye’den yüksek olduğu konuların başında terörle mücadele gelmektedir. Bu konuda AB içinde ortaklaşa karar alınsın diyenler Türkiye’de ancak %47 iken AB üye ülkelerinde %78 ‘dir. Savunma ve dış ilişkiler, suçla mücadele gibi güvenlik konularında da benzer bir örüntü gözlenmektedir. Stratejik diye nitelendirilebilecek bir takım konularda da (örneğin bilim ve teknoloji, göç, ekonomik zorluk yaşanan bölgelere destek ve enerji politikası gibi) Türk halkının, AB içinde ortak kararlara, AB üyelerindekinden daha soğuk yaklaştığı söylenebilir.

SORU 31a. Elinizdeki kartta yer alan her bir konu için, sizce Türkiye’nin üyeliği gerçekleştiğinde verilecek kararların, yalnızca Türk hükümeti tarafından mı yoksa ortaklaşa AB bünyesinde mi verilmesi gerekir?

SORU 31b. Elinizdeki kartta yer alan her bir konu için, sizce Türkiye'nin üyeliği gerçekleştiğinde verilecek kararların, yalnızca Türk hükümeti tarafından mı yoksa ortaklaşa AB bünyesinde mi verilmesi gerekir?

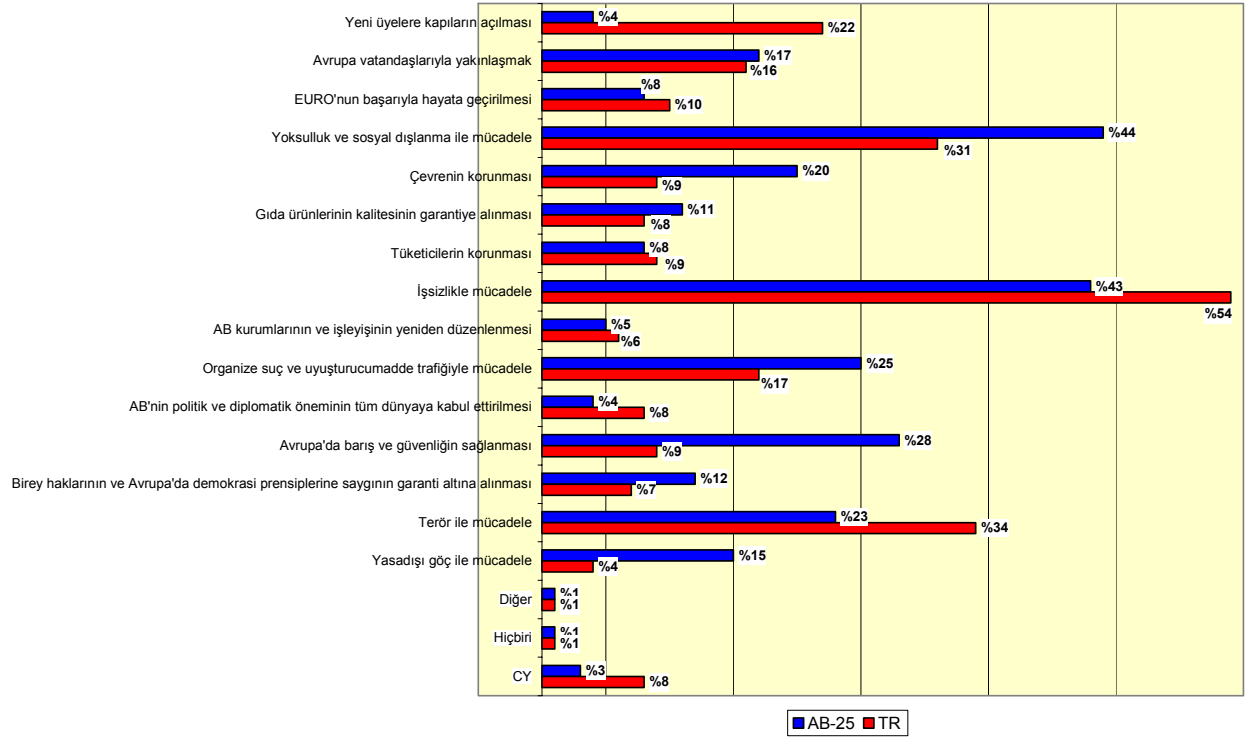

AB'nin Öncelikli olarak takip etmesi gereken uygulamalar

AB'nin öncelikli olarak takip etmesi gereken uygulamalar ayrıntılı olarak sorgulandığında aşağıda Soru 34'teki sonuçlar elde edilmektedir. Daha önce Soru 30'da irdelenmiş olduğu gibi Avrupa kamuoyu öncelikle işsizlik, ekonomik durum, suç, enflasyon ve göçü gündemin başına koymaktadır. Burada da benzer bir resim elde edilmekte ve öncelikli konular listesinin başına AB üyelerinde yoksulluk ve sosyal dışlanma ile işsizlikle mücadele gelmektedir. Üçüncü sıraya Avrupa'da barış ve güvenliğin sağlanması konularken organize suç ve uyuşturucu madde trafiği bunu izlemektedir.

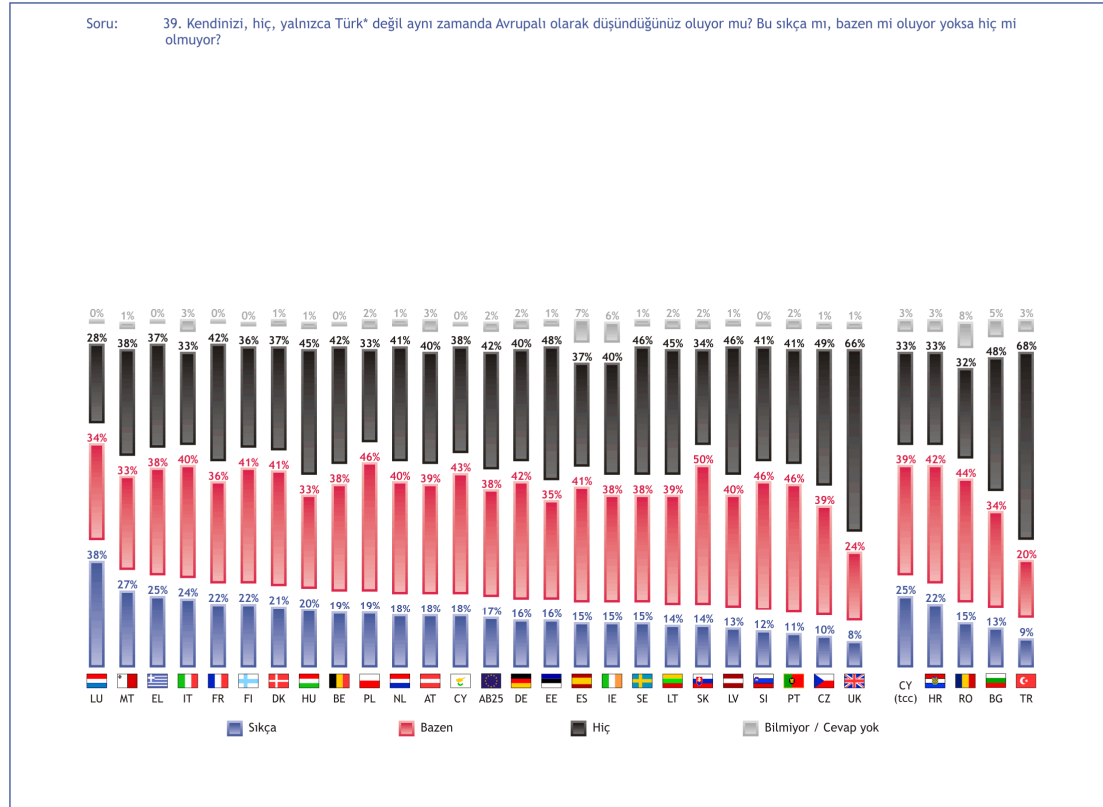
Türkiye kamuoyunun AB uygulamalarında öncelik verdiği konuların başında kendi gündeminin de başına koyduğu işsizlikle mücadele gelmektedir. Keza yine Türkiye gündeminde ikinci sırada olan terör ile mücadele de AB'den beklenen uygulamalar listesinde ikinci sırayı almaktadır. Yoksulluk ve sosyal dışlanma ile mücadele AB üye ülkelerinden oldukça düşük bir düzeyde de olsa, Türkiye kamuoyu değerlendirmesine göre AB uygulamalarında üçüncü sıraya yerleştirilmektedir. Yeni üyelere kapıların açılması AB ülkelerinde yalnızca %4 destek bulurken Türkiye'de %22 düzeyine erişerek AB uygulamaları beklentileri listesinin dördüncü sırasında yer almaktadır.

SORU 34. Okuyacağım uygulama listesinden AB'nin öncelikli olarak takip etmesi gereken 3 uygulamanın sizce hangileri olduğunu söyleyebilir misiniz?

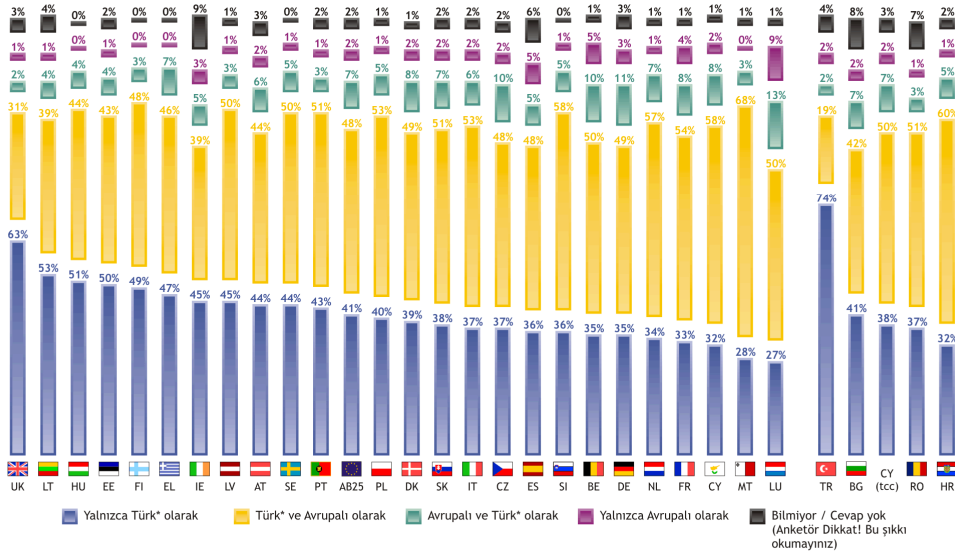
II-AB ve Türkiye Bireyleri

AB ve Türkiye’de bireylerin kendilerini hangi coğrafyaya ve bunun ötesinde hangi değerler kümesine ait hissettikleri ayrıntılı bir şekilde sorgulanmıştır. Aşağıda Soru 39’da da gözlenebileceği gibi araştırmanın yürütüldüğü her ülkede kişilerin kendilerini o ülkenin milli kimliği ile değil de Avrupalı olarak düşünüp düşünmedikleri sorulduğunda AB üyesi ülkeler genelinde %42 kendini hiç bir zaman Avrupalı olarak düşünmediğini belirtirken, %38 bazen, %17 de sıkça Avrupalı olarak düşündüklerini belirtmişlerdir. Türkiye ve Birleşik Krallık’ta alınan cevapların bu soru özelinde benzeşmesi ilginçtir. Türkiye’de %68 Birleşik Krallık’ta da %66 kendilerini hiç bir zaman Avrupalı olarak düşünmediklerini belirtmişlerdir.

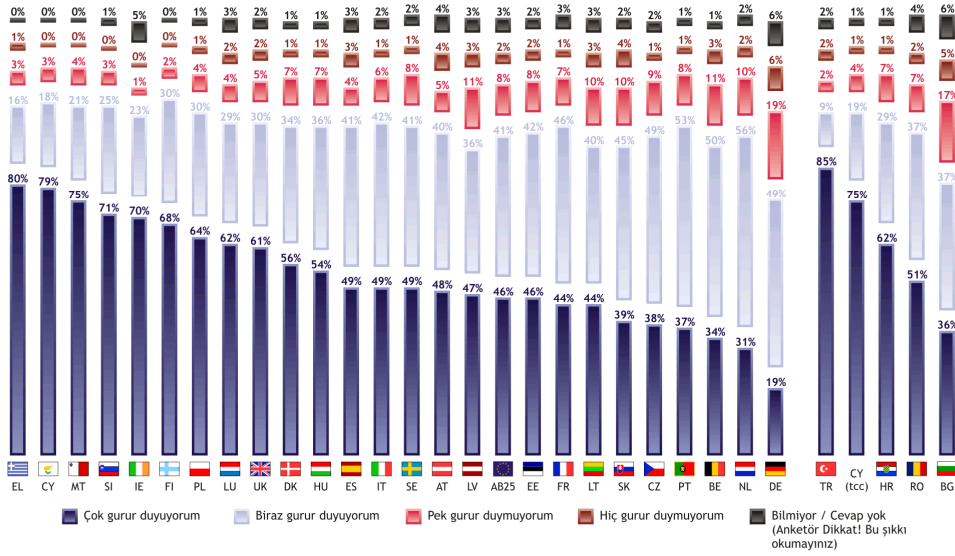
Bu soruyu takibeden soruda “yakın gelecekte kendinizi nasıl görüyorsunuz?” sorusu yöneltilmiş ve bu soruya verilen şıklarda yalnızca söz konusu ülkenin milli kimliği yanı sıra, Avrupalı ve söz konusu ülke vatandaşı mı, yoksa söz konusu ülke vatandaşı ve Avrupalı olarak mı, yalnızca Avrupalı olarak mı görüldüğü öğrenilmeye çalışılmıştır. Açık ki bu soruya verilen cevaplarda önceliğin milli ülke kimliklerine mi, yoksa Avrupalılığa mı verileceği görülmeye çalışılmıştır. Ortaya çıkan örüntüler yine Türkiye ve Birleşik Krallık için benzerdir. Her iki ülkede de kendilerini yalnızca Türk ya da Birleşik Krallık milli kimliğine ait olarak görenler sırasıyla %74 ve %63 olarak bulunmuştur. Daha sonra ortaya çıkan aidiyet ise önce milli kimlikler sonra Avrupalılıktır. Tüm ülkelerde benzer bir öncelik sıralaması elde edilmiştir. Kendilerini yalnızca Avrupalı olarak görenler AB üyeleri genelinde ancak %2 civarındadır. Ancak açıktır ki kendilerini yalnızca milli kimlikle tanımlayanlar en yüksek oranda Türkiye’dedir. Buna rağmen Türkiye’de de kendilerini yalnızca Avrupalı olarak görenler AB ortalaması olan %2 düzeyindedir. Kısaca bugün için gerek AB üyelerinde gerek Türkiye’de Avrupalılık kimliğinin milli kimliklerin önünde yer alması söz konusu değildir.

Soru: 40. Yakın gelecekte kendinizi nasıl görüyorsunuz?

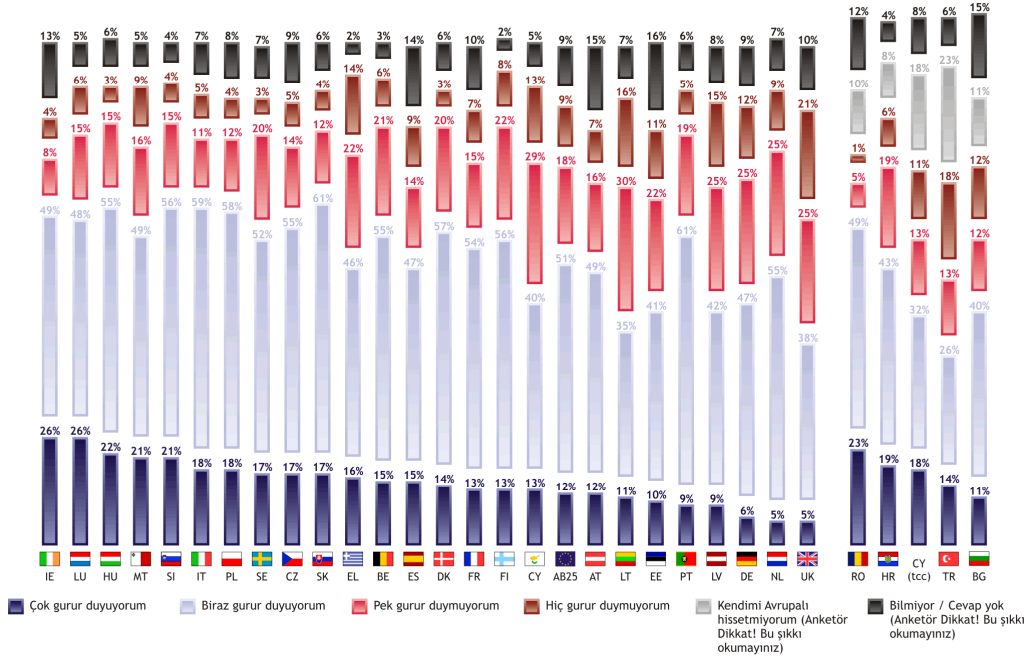
Araştırmanın yürütüldüğü her ülkede o ülkenin milli kimliğine ait olmaktan ne derece gurur duyulduğu da sorgulanmıştır. Bu soruya verilen cevaplarda Türkiye'nin AB genelinden oldukça farklılaşmaması ilginçtir. Öyle ki Türkiye'de Türk olmaktan pek ya da hiç gurur duymadığını söyleyenlerin oranı %4 ve bu soruyu cevapsız bırakanlar da yine %2 civarındadır. Bu seçeneklere benzer oranlarda cevaplar ancak Yunanistan, Kıbrıs Cumhuriyeti, Malta ve Slovakya'da gözlenmektedir. Yani bu söz konusu ülkelerin tümünde milli kimliklerden gurur duymamak kamuoyu nezdinde hemen hiç söz konusu değildir. AB genelinde ise yine benzer bir örüntü elde edilmekte ve milli kimliklerden pek ya da hiç gurur duymadığını söyleyen grup toplamda ancak %10'u bulmaktadır.

Soru: 41. (.....) olmaktan ne derece gurur duyduğunuzu, çok gurur duyuyorum, biraz gurur duyuyorum, pek gurur duymuyorum veya hiç gurur duymuyorum ifadelerini kullanarak belirtir misiniz?

Ülkelerin milli kimlikleriyle duyulan gururun yanı sıra bir de Avrupalı olmaktan ne derece gurur duyulduğu sorulmuştur. Avrupalı olmaktan en yüksek oranda gurur duyulan ülkeler sırasıyla Slovakya (%78), Slovenya ve İtalya'dır (her ikisinde de %77). Türkiye'de Avrupalı olmaktan gurur duyduklarını söyleyenler (%40) duymadıklarını söyleyenlerden (%30) oldukça daha fazladır. Ancak ilginç olan Avrupalılıktan gurur duyduğunu söyleyen grubun en düşük oranda Türkiye'de gözlenmesidir. Buna rağmen Avrupalılıktan gurur duymadığını söyleyenler başka ülkelerin yanı sıra Birleşik Krallık'ta %46, Kıbrıs Cumhuriyeti'nde %42, Almanya'da %38, Yunanistan'da %36 ile Türkiye'deki %30'luk gruptan daha geniş bir gruptur. AB'ne üye olmayan ülkelerde bu soruya verilen şıklarda bir de "kendimi Avrupalı olarak hissetmiyorum" seçeneği tanınmıştır. Türkiye'de bu seçeneği seçenler %23'tür ve üye olmayanlar arasında bu oran en yüksek olanıdır.

Soru: 42. Peki, Avrupalı olmaktan ne derece gurur duyduğunuzu, çok gurur duyuyorum, biraz gurur duyuyorum, pek gurur duymuyorum veya hiç gurur duymuyorum ifadelerini kullanarak belirtir misiniz?

AB Hakkında Bilgi Düzeyi, Bilgi Kaynakları ve Medya Etkisi

AB hakkında algılar ve ilgili politikalar hakkındaki tercihlerin doğrudan AB hakkında sahip olunan bilgi düzeyiyle ilgili olduğu açıktır. Daha önceki Eurobarometre çalışmalarında olduğu gibi bu çalışmada da Türkiye kamuoyunun AB hakkında ne derece bilgi sahibi olduğunun belirlenmesine yönelik olarak kişilere kendilerini AB, kurumları ve politikaları hakkında ne derece bilgili hissettikleri sorulmuştur. Buna ek olarak kişilere AB hakkında birkaç bilgi sorusu sorulup bunları ne oranda doğru yanıtladıkları araştırılmıştır.

AB Hakkında Bilgi Düzeyi

AB, politikaları ve kurumları hakkında kişilerin kendi değerlendirmeleriyle ne kadar bilgi sahibi olduğu sorgulandığında Türkiye kamuoyunun AB geneli ile karşılaştırıldığında ortalamanın altında değerlendirmeler aldığını görüyoruz. Türkiye'deki ortalama değerinin altında yer alan yalnızca İspanya, Birleşik Krallık ve Macaristan vardır. Bu görece olarak zayıf değerlendirmeye bakıldığında tüm ülkelerde ortalama değerlendirmenin 10 üzerinden 5'in altında bir değer aldığına dikkat çekmek gerekir. Bu tüm AB ülkeleri ve diğer araştırmaya dahil edilen ülkelerde genel bilgi düzeyinin çok düşük olduğuna işaret etmektedir. Bahar'dan Güz 2005'e gelindiğinde ortalama bilgi düzeyinin insanların kendi değerlendirmelerine göre de olsa az bir artış gösterdiği gözlenmektedir. Ortalama bilgi düzeyi 3.7 den 3.8'e çıkmıştır.

Soru 20. “1” in hiçbir şey bilmiyorum ve “10” un çok şey biliyorum anlamına geldiğini düşünerek, AB, politikaları ve kurumları hakkında ne kadar bilgi sahibi olduğunuzu düşünüyorsunuz? (1-10 arası ortalama değerler)

Daha önce yürütülen çalışmalarda yapıldığı gibi AB ile ilgili bilgi düzeyini ölçmekte kişilerin sübjektif olarak kendilerinin bilgi düzeylerini değerlendirmelerinin yanı sıra bir de objektif olarak ne bilip bilmedikleri de ölçülmeye çalışılmıştır. Bu sorular ile kişilerin gerçekten ne bildikleri diğer görüşülenlerle karşılaştırılabilecek ve ülkeler arasında da karşılaştırma yapılabilecek bir bilgi elde edilebilecektir.

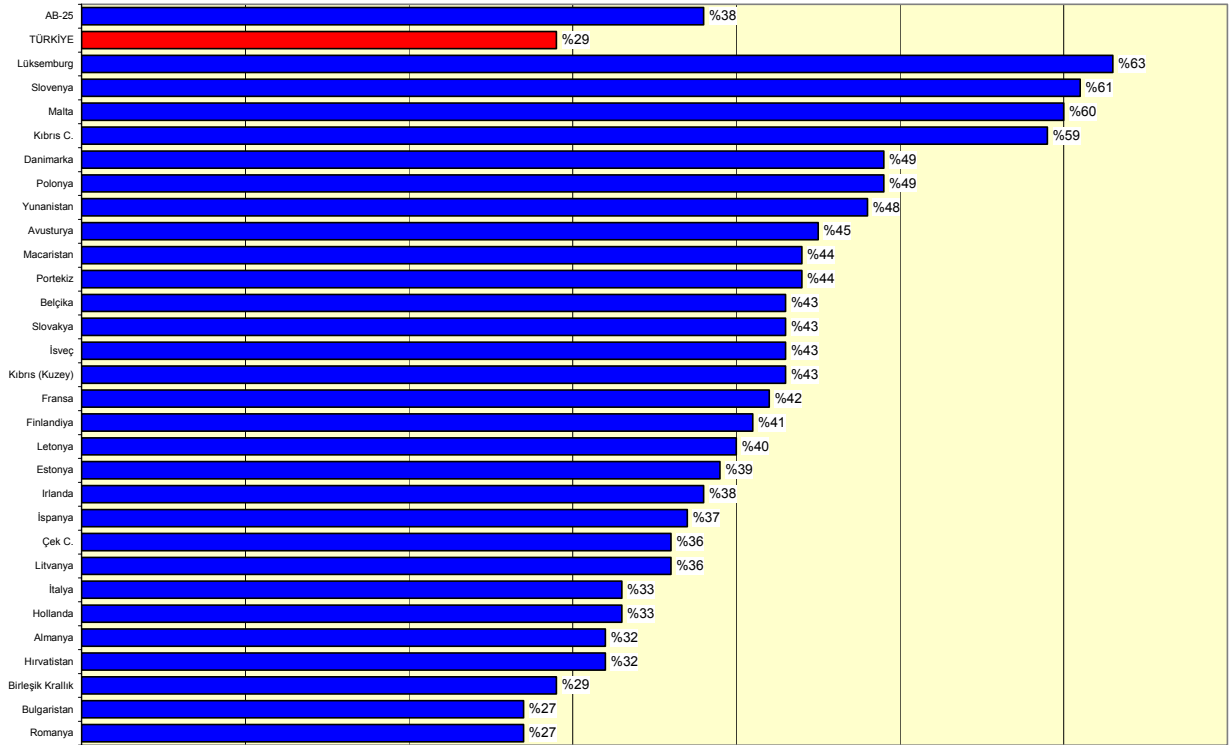
Soru 28’de dört tane değişik önerme verilmiş ve bunların hangilerinin doğru ya da yanlış oldukları sorulmuştur. Bu önermeler sırasıyla şöyledir: “AB 15 üye ülkeden oluşmaktadır.” “Avrupa Parlamentosu üyeleri doğrudan AB vatandaşları tarafından seçilmektedir.” “AB’nin kendi marşı vardır.” “Avrupa Parlamentosu’nun en son seçimleri Haziran 2002’de yapılmıştır.” Bu sorulara verilen cevaplara AB geneli ve Türkiye özelinde bakıldığında gözlenen AB üyelerinde bu soruların doğru cevap verme oranı Türkiye’dekinin oldukça üzerindedir. Örneğin, AB genelinde en az bir doğru cevap veren %79 iken Türkiye’de bu oran ancak %62’dir. Benzer şekilde Türkiye’de doğru cevap oranları AB genelinden oldukça düşüktür. İlginç olan dört sorunun dördüne de doğru cevap verenlerin Türkiye’de ancak %2 olmasıdır

Soru 28. AB ile ilgili şimdi okuyacağım ifadelerin sizce doğru mu yoksa yanlış mı olduğunu söyler misiniz?

	AB-25	TÜRKİYE
En az 1 doğru cevap	%79	%62
1 doğru cevap	%30	%24
2 doğru cevap	%31	%25
3 doğru cevap	%14	%10
4 doğru cevap	%4	%2

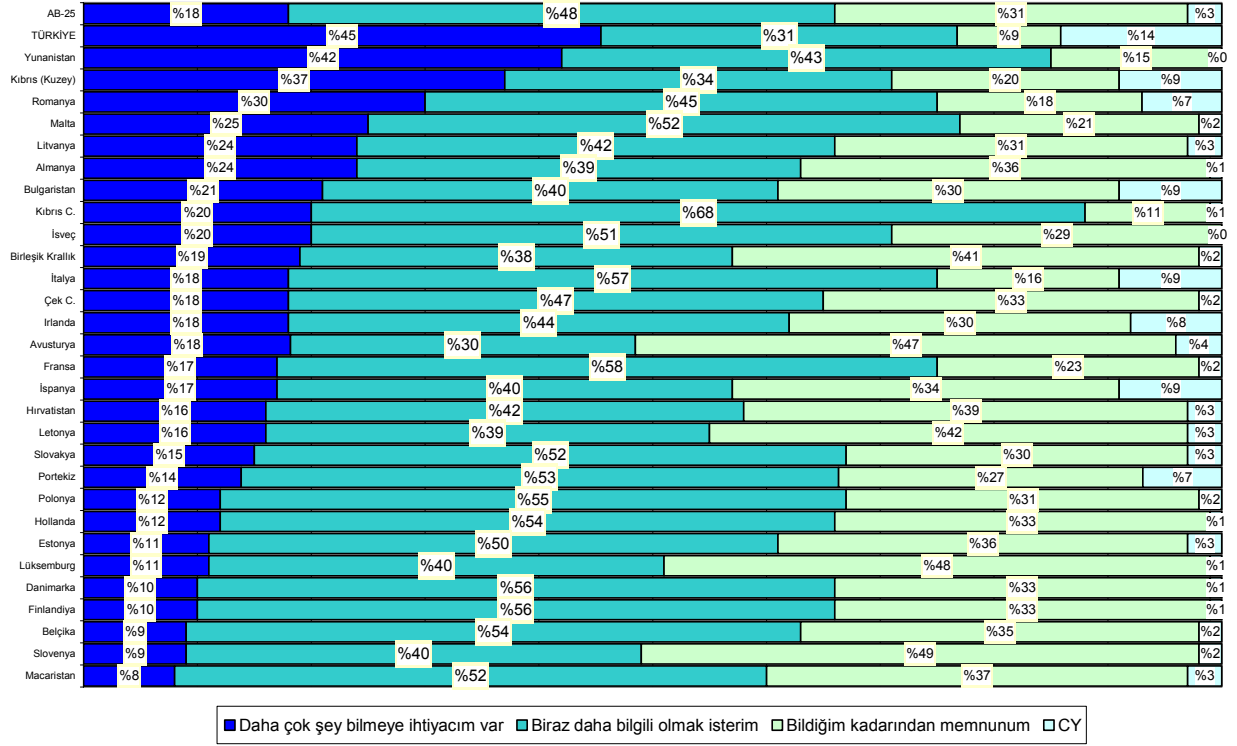
Aşağıda Soru 28 için üretilen şekilden de görüldüğü gibi Türkiye’de %29’luk ortalama doğru cevap oranı (Bahar 2005’te %27) AB üyelerinin %38’lik performansından (Bahar 2005’te %41) oldukça aşağıdadır. Türkiye’deki “cevap yok” oranları AB genelinin neredeyse iki katıdır. Objektif bilgi sorularında ortalama doğru cevap oranlarında Türkiye ancak Bulgaristan ve Romanya’nın önünde ve Birleşik Krallık ile aynı düzeydedir. Geri kalan tüm ülkelerin performansı Türkiye’den daha iyidir.

Soru 28. AB hakkında objektif bilgi sorularında ortalama doğru cevap oranları

Soru 21 için hazırlanan şekilden de görüldüğü gibi Türkiye kamuoyu değişik göstergelerde AB hakkında en az bilgiye sahip olmasına rağmen bu konuda eksiği olduğunun da bilincindedir. Araştırmaya katılan tüm ülkelerden daha yüksek oranda AB hakkında daha bilgilenmeye ihtiyacı olduğunu dile getiren kamuoyu Türkiye kamuoyudur. Türkiye’ye bu açıdan en yakın ülkenin Yunanistan olması ilginçtir. Yunanistan’ın ardından Kıbrıs Türk toplumu gelmektedir. Türkiye’de AB hakkında bildiği kadarından memnun olan ancak %9 iken bu soruya %14’lük bir grup da cevap vermemiştir. Kısaca AB hakkında bilgi düzeyi oldukça düşük olan Türkiye’de halk bu konuda bilgilenmeyi istemektedir.

Soru 21. (AB hakkında sahip olduğunuz bilgiyi arttırmak ister miydiniz?) Şimdi okuyacağım ifadelerden hangisi sizin fikrinize en yakın olanıdır?

Soru 22’de AB’ne yönelik hangi alanlarda daha çok bilgi edinilmek istendiği sorgulanmıştır. Bu konuda da Türkiye kamuoyu AB genelindeki örüntülerle örtüşen bir tercih listesi çıkarmaktadır. Öyle ki, gerek AB genelinde, gerek Türkiye’de en sık dile getirilen bilgi edinme isteği Avrupa vatandaşlık hakları konusudur. Bunu daha kişisel yarar sağlamaya yönelik eğitim, meslek eğitimi ve gençlik düzenlemeleri konusu izlemektedir. AB’nin genişleme süreci ise her iki listede de üçüncü sıradadır.

Soru 22. AB'ne ilişkin hangi konu ya da politika alanlarında daha çok bilgi almak istersiniz?

	AB-25	TÜRKİYE
Avrupa vatandaşı olarak sahip olunan haklar	%48	%44
Eğitim meslek eğitimi ve gençlik ile ilgili düzenlemeler	%32	%31
AB'nin yeni ülkeleri dahil etmek üzere genişlemesi	%21	%22
AB ülkeleri ve vatandaşları	%17	%20
İşbirliği ve kalkınma yardımı politikası, İnsani yardım	%20	%20
Sağlık politikası ve sosyal politika	%39	%20
Avrupa kurumlarının çalışma şekli	%29	%17
İstihdam politikaları	%39	%14
Bilim, araştırma geliştirme politikaları	%22	%14
Tarım ve balıkçılık politikaları	%16	%13
Bölgesel politika, daha az gelişmiş bölgelere yardım	%20	%13
Dış politika/Dış ilişkiler	%18	%11
Kültür politikası	%13	%11
Avrupa para birimi	%13	%10
Çevre ve nükleer güvenlik politikası	%27	%10
Tek Avrupa pazarı	%20	%9
Tüketici politikası	%21	%9
TV ve film politikası	%6	%5
CY	%13	%16

AB Hakkında Bilgi Edinilirken Kullanılan Kaynaklar

AB, onun politikaları ya da kurumları hakkında bilgi ararken hangi kaynaklar kullanılmaktadır? Bu soru Bahar 2005'te sekiz, Güz 2005'te ise dokuz değişik kaynaktan kullanılanların seçilebileceği şekilde sorulmuştur. Bu nedenle kişiler birden çok cevap verebilmekte ve dolayısıyla da aşağıda verilen oranların toplamı yüzü aşmaktadır. Görüşülenlerin her seçeneği hangi oranda kullandıklarına bakıldığında ortaya AB üyeleri ile Türkiye'de benzer önceliklerle bilgi kaynaklarının kullanıldığı ortaya çıkmaktadır. Gerek Türkiye'de, gerek AB üyesi 25 ülkede insanlar öncelikli olarak televizyon, günlük gazeteler ve radyodan AB hakkında bilgi edinmektedirler. AB üyeleri ve Türkiye'de bu kaynakların görece ağırlıkları farklıdır ancak sıralamaları aynıdır. Türkiye'de görüşülenlerin %73'ü (Bahar 2005'te %87'si) bilgi kaynağı olarak televizyonu verirken bu oran üye ülkelerde %66'dır (Bahar 2005'te %70'dir) (Soru 23). Günlük gazetelerin kaynak olarak verilme oranlarında Bahar 2005'e oranla önemli farklılıklar gözlenirken radyo ve internet Türkiye'de AB üye ülkelere göre oldukça düşük oranda kullanılmaktadır. AB üye ülkelerinde AB hakkında bilgiyi aramam, bu ilgimi çekmez diyenler %11 iken, Türkiye'de bu oran ancak %4'tür. Akraba, arkadaş ve benzeri kişilerle tartışmalar, gerek AB üyelerinde, gerek Türkiye'de oldukça önemli bir kitle tarafından bilgi kaynağı olarak bahsedilmektedir. Türkiye'de bu kaynaklardan bahseden grup %30 iken AB üyesi ülkelere %24'lük bir kitledir.

Soru 23. AB, onun politikaları ya da kurumları hakkında bilgi ararken hangi kaynakları kullanıyorsunuz?				
	Güz 2005		Bahar 2005	
	AB-25	TÜRKİYE	AB-25	TÜRKİYE
TV	%66	%73	%70	%87
Günlük gazeteler	%42	%33	%43	%42
Akrabalar, iş arkadaşları, dostlarla tartışmalar	%24	%30	%23	%30
Radyo	%30	%12	%32	%20
Diğer gazete ve dergiler	%19	%11	%17	%12
İnternet	%22	%8	%22	%6
Kitaplar, broşürler, bilgi içeren el ilanları	%14	%6	%13	%7
Konferanslar, konuşmalar, toplantılara katılım	%4	%5	%4	%4
Telefon (Bilgi hatları, Avrupa Direkt vb.)	%1	%1		
Böyle bir bilgiyi hiçbir zaman aramam, ilgimi çekmez (bu seçenek okunmuyor)	%11	%4	%10	%1
Diğer (Bu seçenek okunmuyor)	%1	%0	%1	%0
CY	%2	%10	%1	%4

AB Hakkında Basının Değerlendirilmesi

Türkiye kamuoyunun AB hakkında basın değerlendirmelerine baktığımızda AB üye ülkelerinden açık farklılıklar göze çarpmaktadır. Örneğin Türkiye'de %29 basının AB hakkında oldukça fazla konuştuğunu belirtirken (Güz 2004'de %41, Bahar 2005'te %37) bu oran AB üyelerinde ancak %7'dir (Güz 2004'de %11, Bahar 2005'te %10) (Soru 24). Yani Güz 2004'de Bahar 2005'e gelindiğinde Türkiye kamuoyunun gözünde basının AB konusunu işleyişinde bir düşüş söz konusu iken, Güz 2005'e gelindiğinde aynı düşüş eğilimi devam etmektedir. Televizyon ve radyolara bakıldığında da AB geneline göre daha yaygın bir AB konusunu izleme eğilimi gözlenmektedir. Basının AB hakkındaki yayınlarının da oldukça olumlu olarak değerlendirildiği de ortadadır. Ancak %13'lük bir grup basının oldukça olumsuz yayın yaptığını söylemektedir (Güz 2004'de %15 Bahar 2005'te %12). Kısaca basında olumsuz yayınların azalma eğiliminin duraksamış olduğu söylenilebilir.

Soru 24. Genel olarak düşündüğünüzde (TÜRK....) AB hakkında oldukça fazla mı, tam kararında mı yoksa çok az mı konuşuyor?								
	Bahar 2005				Güz 2005			
Televizyonları	Çok fazla	Tam kararında	Çok az	CY	Çok fazla	Tam kararında	Çok az	CY
AB-25	%10	%48	%35	%7	%7	%46	%40	%7
TÜRKİYE	%44	%31	%18	%7	%34	%29	%27	%11
Radyoları	Çok fazla	Tam kararında	Çok az	CY	Çok fazla	Tam kararında	Çok az	CY
AB-25	%5	%41	%30	%24	%4	%40	%35	%21
TÜRKİYE	%20	%22	%21	%36	%19	%20	%24	%37
Basını	Çok fazla	Tam kararında	Çok az	CY	Çok fazla	Tam kararında	Çok az	CY
AB-25	%9	%50	%24	%18	%7	%49	%28	%17
TÜRKİYE	%37	%27	%14	%22	%29	%23	%23	%25
Soru 25. TÜRK.... AB'ni çok olumlu mu, tarafsız mı yoksa çok olumsuz mu yansıttığını düşünüyorsunuz?								
	Bahar 2005				Güz 2005			
Televizyonlarının	Çok olumlu	Tarafsız	Çok olumsuz	CY	Çok olumlu	Tarafsız	Çok olumsuz	CY
AB-25	%26	%48	%11	%15	%24	%49	%12	%15
TÜRKİYE	%46	%29	%12	%13	%40	%30	%15	%14
Radyolarının	Çok olumlu	Tarafsız	Çok olumsuz	CY	Çok olumlu	Tarafsız	Çok olumsuz	CY
AB-25	%16	%45	%8	%31	%15	%47	%8	%29
TÜRKİYE	%27	%22	%13	%38	%25	%23	%13	%39
Basınının	Çok olumlu	Tarafsız	Çok olumsuz	CY	Çok olumlu	Tarafsız	Çok olumsuz	CY
AB-25	%17	%47	%11	%25	%17	%47	%12	%25
TÜRKİYE	%38	%24	%12	%27	%33	%28	%13	%26

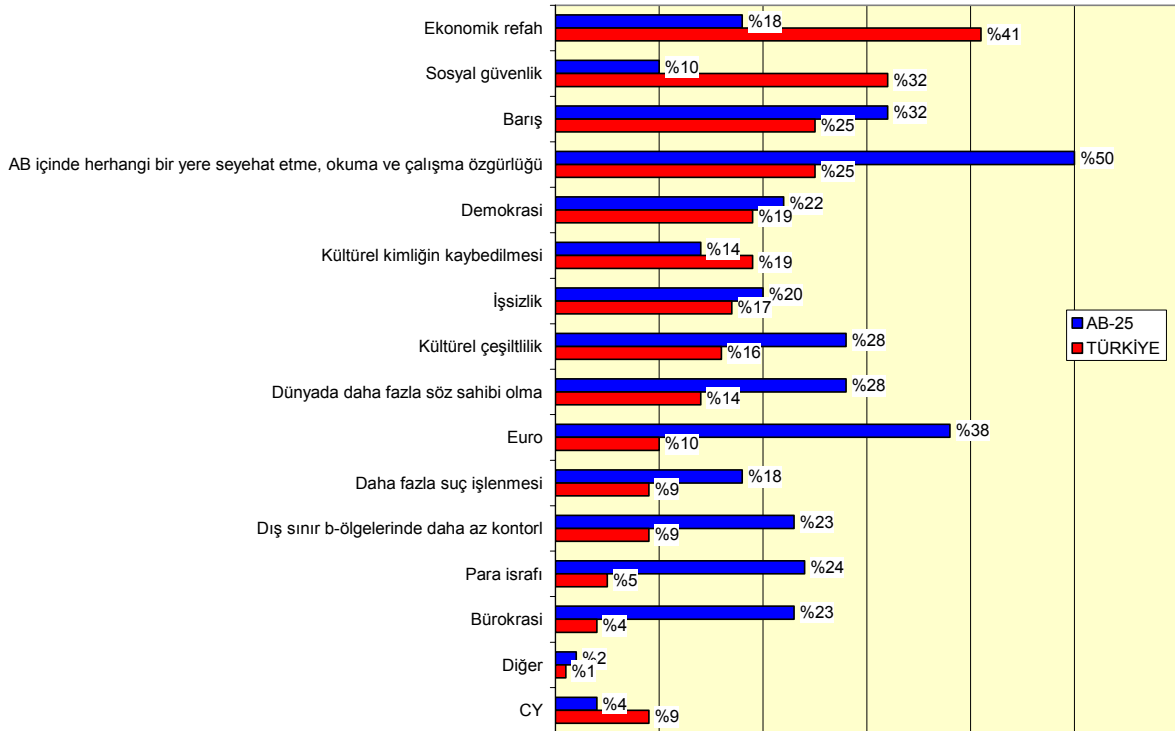
AB Ne İfade Ediyor?

AB'ne üyeliğin değerlendirmesinde kişilerin hangi etmenlere önem verdiği ayrıntılı şekilde sorgulanmıştır. Aşağıdaki Şekil Soru 13'de Türkiye sonuçları AB üye ülkelerin kamuoylarıyla karşılaştırmalı olarak verilmiştir. Türkiye kamuoyu için AB'nin ifade ettiklerine baktığımızda AB üye ülkelerinden oldukça farklı bir resim görmekteyiz. Türkiye'de kamuoyu için AB öncelikle "ekonomik refah" (Güz 2004'de %48, Bahar 2005'de %43 ve Güz 2005'te %41), "sosyal güvenlik" (Güz 2004'de %34, Bahar 2005'de %27 ve Güz 2005'te %32) ve "AB içinde herhangi bir yer için seyahat etme, okuma ve çalışma özgürlüğü" (Güz 2004'de %30, Bahar 2005'de %27 ve Güz 2005'te %25) demektir. Türkiye kamuoyu açısından "Barış"ın görece önemi artmış görünmektedir (Güz 2004'de %29, Bahar 2005'de %23, Güz 2005'te %25). "Demokrasi" (Güz 2004'de %24, Bahar 2005'de %20, Güz 2005'te %19), "kültürel çeşitlilik" (Güz 2004'de %20, Bahar 2005'de %18, Güz 2005'te %16) gibi değerler ise ikincil bir anlam ifade eden gruptur.

AB ülkelerinde ise bu önceliklerden farklı bir grup öne çıkmaktadır. Örneğin "AB içinde herhangi bir yer için seyahat etme, okuma ve çalışma özgürlüğü" en geniş (Güz 2005'te %50, Bahar 2005'de %52 Güz 2004'de %53'lük) grup tarafından ön plana çıkarılmaktadır. Ardından, Türkiye'de ancak %8'lik bir grup tarafından ifade edilen, Euro (Güz 2005'te %38, Bahar 2005'de %37 Güz 2004'de %44'lük) öne çıkarılmaktadır. Bunları yine %32 ile "barış", %28 ile "dünyada daha fazla söz sahibi olma" ve %14 ile "kültürel çeşitlilik" gelmektedir. Görüldüğü

gibi AB üye ülkelerinin öncelikleri ile Türkiye kamuoyunun öncelikleri AB'nin ifade ettiklerini ifade etmekte örtüşmemektedir.

Soru 13. AB size şahsen ne ifade etmektedir?

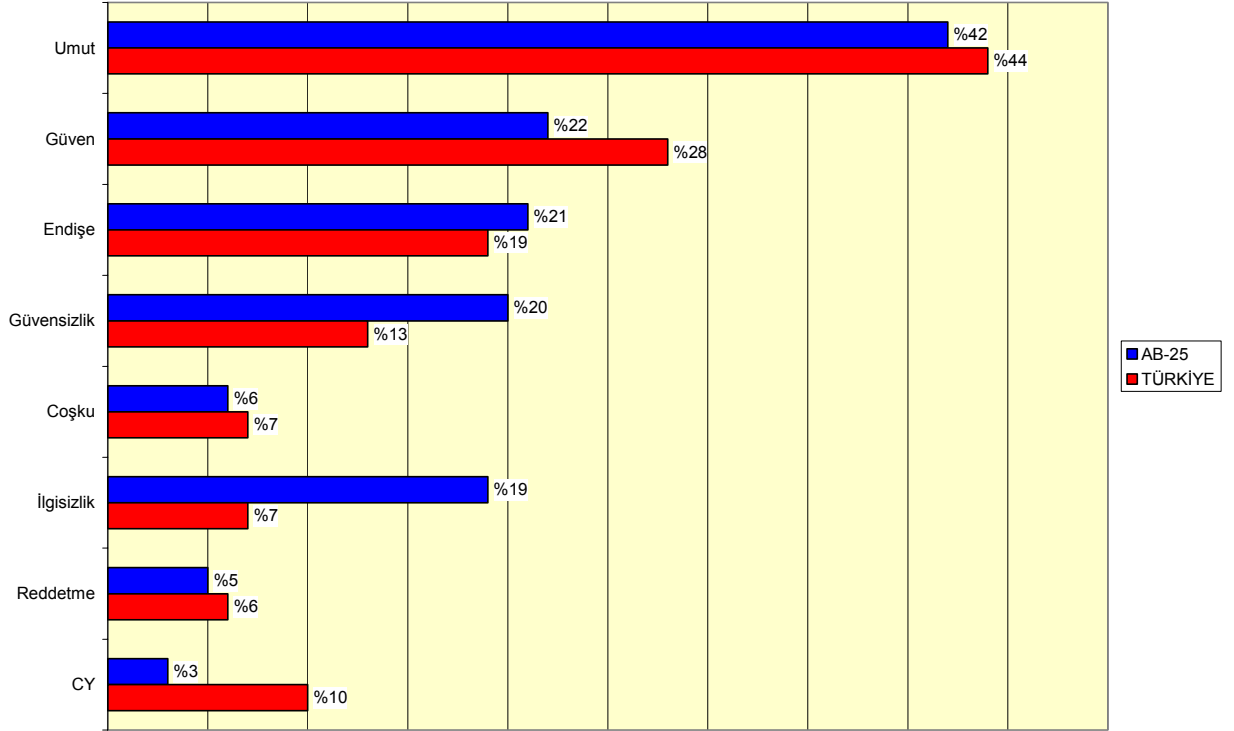

Benzer tür bir başka soru da görüşülen kişilerin AB ile özdeşleştirdikleri duygularının sorgulanmasıdır. Bu soruya verilen cevaplar da Şekil Soru 14'te özetlenmiştir. Burada AB ülkeleriyle Türkiye arasında daha bir benzerlik gözlenmektedir. Söz konusu edilen duyguların öncelik sıralaması gerek AB üyelerinde gerek Türkiye'de uyşur görünmektedir. İki tarafta da "umut" ve "güven" ilk iki sırayı alırken, "endişe" üçüncü sırada yer almaktadır. Türkiye'de "güvensizlik", "coşku", "reddetme" ve "ilgisizlik" dört, beş, altı ve yedinci sıralarda yer alırken AB'de "güvensizlik", "ilgisizlik", "coşku" ve "reddetme" şeklinde bir sıralama geçerlidir.

Türkiye'de AB'nin kendilerinde endişe duygusu uyandırdığını belirtenler Güz 2004'de %17 iken Bahar 2005'de %21'e çıkmış, Güz 2005'te ise tekrar %19'a inmiştir. Benzer şekilde AB'nin kendilerinde reddedilme duygusu uyandırdığını belirtenler Güz 2004'de %10 iken Bahar 2005'de %18 olmuştur. Aynı soru Güz 2005'te "reddetme" seçeneği ile sorulduğunda bu seçeneği Türkiye'de seçen kitle ancak %6 olmuştur. Yani gayet açık bir şekilde ortaya çıkan Türkiye kamuoyunun AB'ni reddetme eğiliminde olmadığı ancak eğer bu seçenek "reddedilme" olarak verilirse o zaman kendilerini reddedilmiş olarak hissedebilecekleri ip ucunu alan deneklerin bu seçeneğe dönebildikleri gözlenmektedir. Keza "güvensizlik" hissi ile bu soruya cevap verenler Güz 2004'ten Bahar 2005'e %13'den %15'e çıkmış, ancak Güz 2005'te yine %13'e geri dönmüştür. Kısaca Türkiye kamuoyunda AB'nin uyandırdığı hislerin Güz 2004'ten Bahar 2005'e doğru olumsuzla doğru geliştiği gözleniyor denilebilirse de Güz 2005'e gelindiğinde bu eğilim o kadar açık değildir. Öncelikle sorunun dile getiriliş şeklinin önemli farklılaşmalara yol açabileceğini gösteren bulgular vardır. Bu şaşırtıcı değildir. Ancak Güz 2005 itibarıyla ilginç olan bulgu Türkiye'de AB'nin uyandırdığı hislerin "umut" yada "güven" olarak dile getirilme oranının AB üyelerinden daha yüksek olduğudur. "Endişe" ve "güvensizlik" ise AB üyelerinde Türkiye'dekinden daha sık dile getirilmektedir. AB üyelerinde "ilgisizlik"

Türkiye’dekinden çok daha önemli bir eğilim, ve bu nedenle de, bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır.

Soru 14. Kişisel olarak AB size aşağıda sayacaklarımdan hangilerini hissettiriyor?

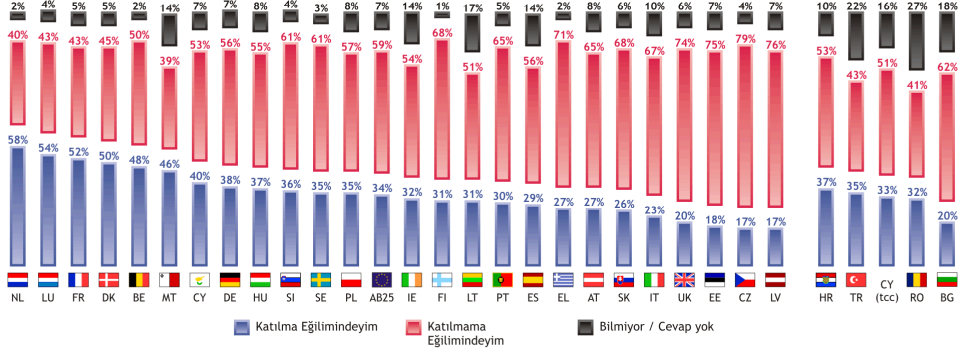

Avrupalılığın siyasa yapımına ve genel olarak siyasete katılıma nasıl bir etki yaptığına dair algılamalara bakıldığında da ilginç bulgulara ulaşılmaktadır. Örneğin “benim fikirlerim AB’nde dikkate alınacaktır” önermesine katılma eğiliminde olanlar gerek AB üyelerinde gerek Türkiye’de hemen hemen aynı düzeyde %34-35’lik bir gruptur. Oysa bu görüşe katılmama eğilimi AB üyelerinde Türkiye’dekinden daha yüksektir, çünkü Türkiye’de bu değerlendirmeye cevap vermeme eğilimi daha yüksektir. Bu da şaşırtıcı değildir çünkü pek çok kimse için bu önerme, Türkiye’nin üyeliğe henüz uzak olması nedeniyle, çok anlamlı bir durumu ifade etmemektedir. AB’nde ise neredeyse üçte ikilik bir grubun kendi fikirlerinin AB’nde dikkate alınmayacağını düşünüyor olmaları düşündürücüdür. Bu ifade için yapılan değerlendirmelere ülkeler bazında baktığımızda ise görüyoruz ki 10 ülkede “fikirlerinin AB’nde dikkate alınacağı” görüşüne katılan kitle Türkiye’dekinden büyüktür (bakınız şekil Soru 15.1). 13 ülkede ise bu oran Türkiye’dekinden bile daha küçüktür. Bu ülkeler arasında İrlanda, Yunanistan, İspanya, Avusturya, İtalya ve Birleşik Krallık da yer almaktadır.

Benzer bir örüntü soru 16’da değerlendirmeye sunulmuş olan önermeler için de geçerlidir. Her biri için Türkiye’deki cevap yok oranları AB üyelerinden çok daha yüksektir. AB üye ülkelerinde %72 kendini Avrupa meselelerine dahil hissetmemektedir. Türkiye’de kendini Avrupa meselelerine dahil hissedenlerin neredeyse 11 puan daha yukarıda olması ilginçtir. AB üye ülkelerinde halkın Avrupa meselelerine daha çok dahil olmayı arzuladığını söylemek de güçtür. Ancak gerek Türkiye’de gerek diğer ülkelerde halk genelinin Avrupa meselelerine daha çok dahil olabilmek için merkezi ve yerel yönetimlerin inisiyatifi ele almalarını istedikleri de gözlenmektedir (bakınız Soru 16.3-16.5).

Soru: 15.1. Size okuyacağım her bir ifadeye katılma eğiliminde olup olmadığınızı belirtebilir misiniz?

Seçenek: Benim fikirlerim Avrupa Birliği'nde dikkate alınacaktır

Soru 15.1 Benim fikirlerim AB'nde dikkate alınacaktır.

	Katılma eğilimindeyim	Katılmama eğilimindeyim	CY
AB-25	%34	%59	%7
TÜRKİYE	%35	%43	%22

Soru 16.1 Kendimi Avrupa meselelerine çok dahil hissediyorum.

	Katılıyor	Katılmıyor	CY
AB-25	%26	%72	%3
TÜRKİYE	%37	%49	%14

Soru 16.2 Avrupa meselelerine daha çok dahil olmak isterdim ama bunu nasıl yapacağımı bilmiyorum.

	Katılıyor	Katılmıyor	CY
AB-25	%47	%49	%5
TÜRKİYE	%57	%27	%15

Soru 16.3 Avrupa kurumları AB vatandaşlarını Avrupa meselelerine daha fazla dahil etmek için daha çok çaba harcamalıdır.

	Katılıyor	Katılmıyor	CY
AB-25	%78	%16	%6
TÜRKİYE	%64	%18	%18

Soru 16.4 Türkiye'deki ulusal hükümet, vatandaşlarını Avrupa meselelerine daha fazla dahil etmek için daha çok çaba harcamalıdır.

	Katılıyor	Katılmıyor	CY
AB-25	%81	%13	%5
TÜRKİYE	%66	%17	%16

Soru 16.5 Türkiye'deki yerel yönetimler, vatandaşlarını Avrupa meselelerine daha fazla dahil etmek için daha çok çaba harcamalıdır.

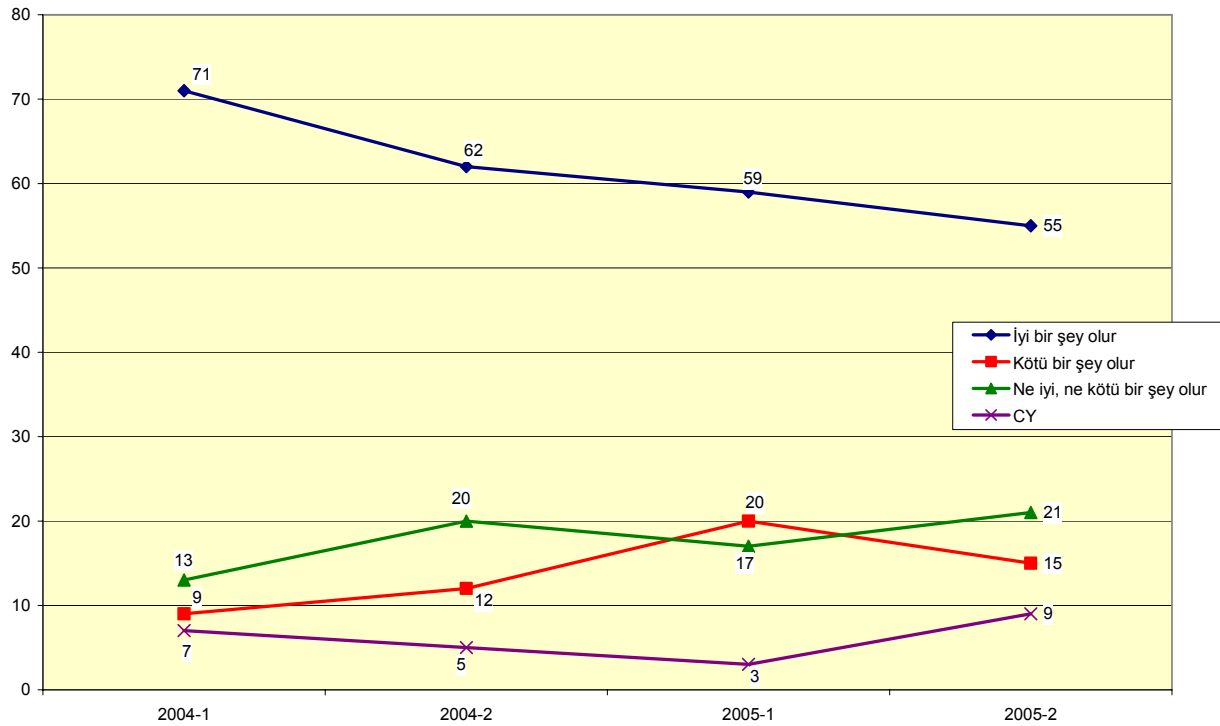
	Katılıyor	Katılmıyor	CY
AB-25	%76	%18	%6
TÜRKİYE	%67	%16	%17

III. AB Üyeliğine Bakış

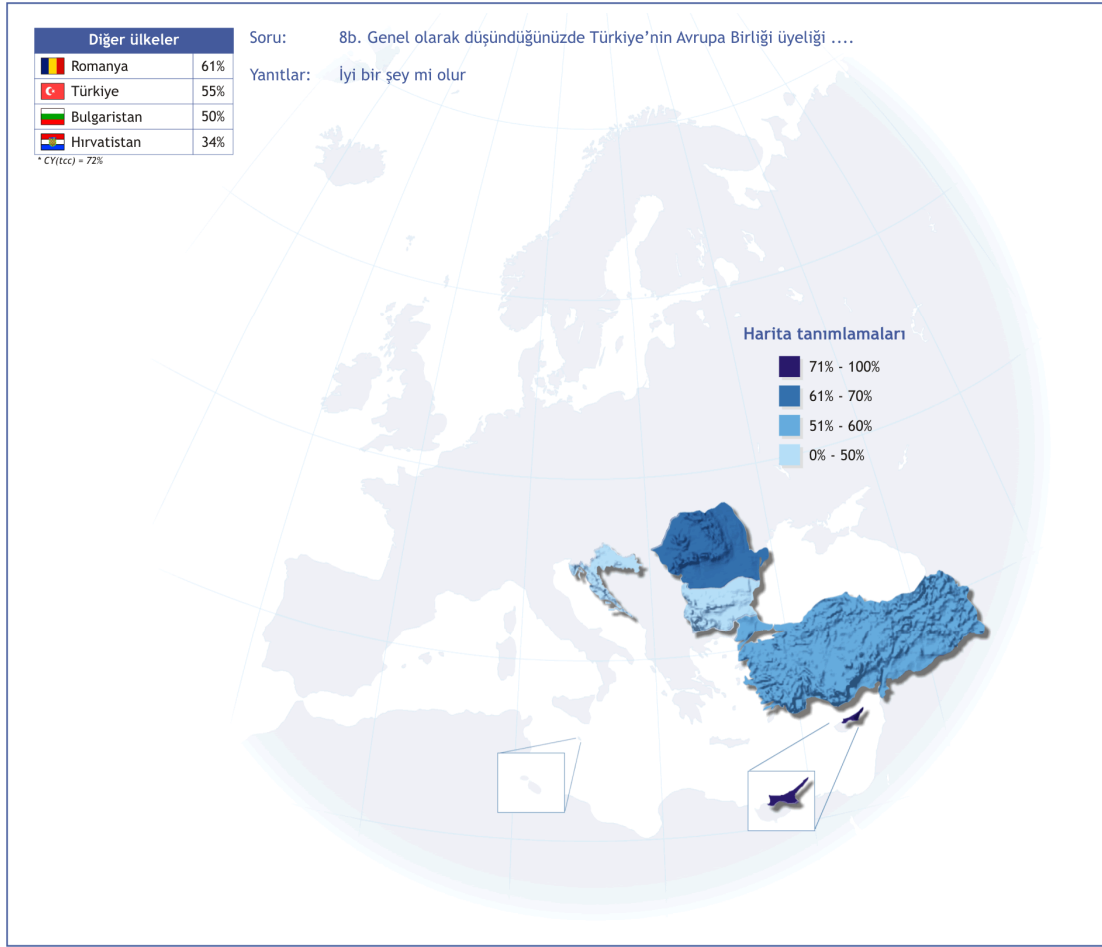
Türkiye Kamuoyunun Üyelik Hakkında Görüşleri

Türkiye kamuoyunun %55 gibi bir çoğunluğu AB'ne üyeliğinin iyi bir şey olacağını düşünmektedir (Şekil Soru 8b). Bu konuda tersi olarak üyeliğin kötü olacağını düşünenler ise ancak %15 civarındayken ne iyi ne kötü olur diyerek kararsız bir tavır sergileyenler oldukça büyük %21 gibi bir kitledir. 2004'ün Ekim öncesindeki ilk anketteki sonuçlarla karşılaştırılınca bu sonuçlar AB üyeliği fikrinin çekiciliğini gitgide yitirmekte olduğu izlenimini vermektedir. Öyle ki, AB üyeliğinin kötü bir şey olacağı fikrini destekleyenler 2004 başında ancak %9 iken bu oran Bahar 2005'te ikiye katından biraz fazla olarak %20'ye çıkmış; kararsız kitle ancak %13 iken %4 puan artışla %17'ye gelmiştir. Tüm bu gelişmeler bu soruya cevap vermeyenlerin oranında da düşüşün olduğu bir dönemde gözlenmiştir. Güz 2005'e gelindiğinde ise AB üyeliğinin kötü bir şey olacağını düşünenler %15 düzeyine gerilerken, ne iyi ne kötü bir şey olur diyerek kararsızlık gösteren kitle %21 ile en yüksek düzeyine ulaşmıştır. Yani kısaca, kamuoyu 2004 yılından bu yana AB üyeliği konusunda gitgide kafalarda soru işaretlerinin arttığı bir dönemden geçiyor izlenimi vermektedir.

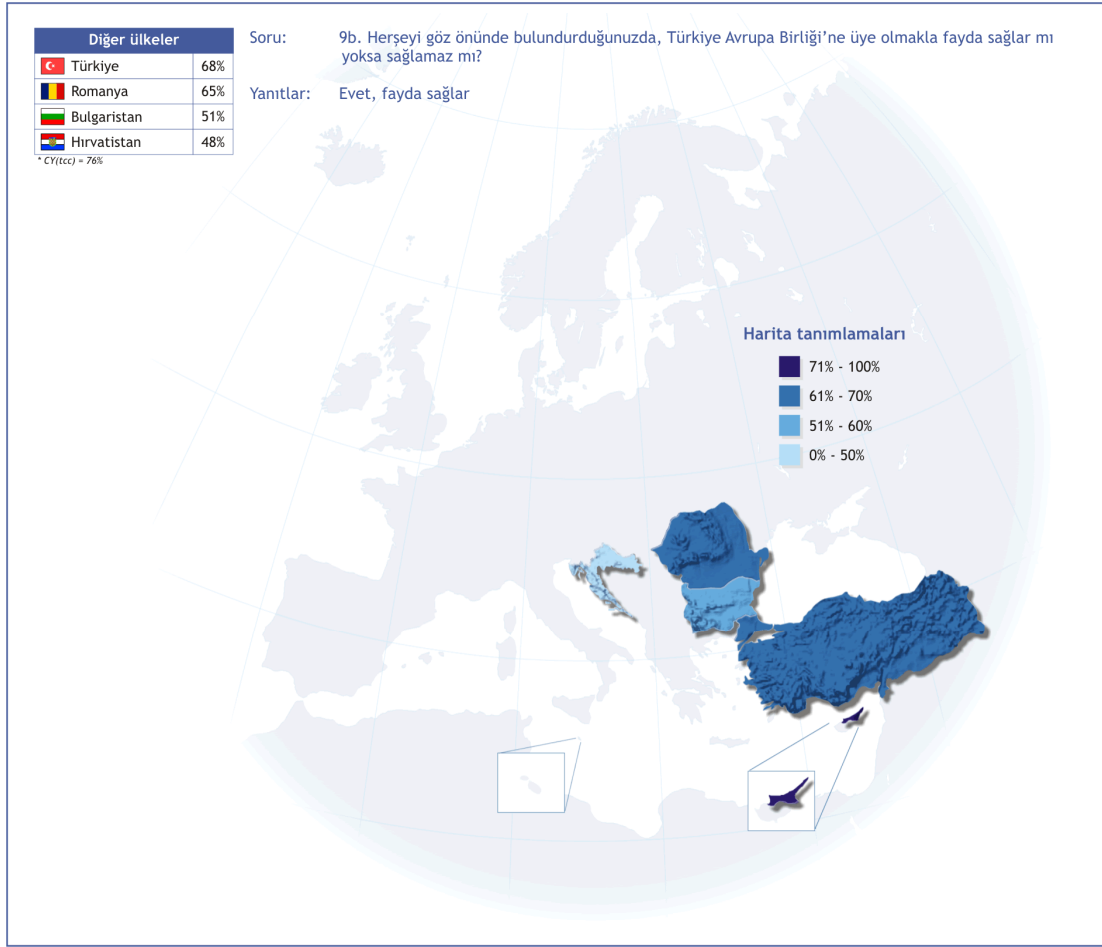
SORU 8b. Genel olarak düşündüğünüzde Türkiye'nin AB üyeliği....

AB üyeliğinin iyi bir şey olacağına olan inanç Türkiye'de Romanya (%61) kamuoyundan daha düşüktür. Ancak, Bulgaristan (%50) ve Hırvatistan (%34) kamuoylarından daha yüksek oranda bir grup AB üyeliğinin iyi bir şey olacağını düşünmektedir. Benzer şekilde Kıbrıs Türk toplumunun içerisinde AB üyeliğinin iyi bir şey olacağına inananlar %72 gibi Türkiye'den de oldukça yüksek bir düzeydedir (bakınız harita Soru 8b).

Ancak yine de her şeyi göz önüne aldığımızda Türkiye kamuoyunun %68'i AB'ne üye olmakla Türkiye'nin fayda sağlayacağını da düşünmektedir (harita Soru 9b). Üyeliği söz konusu olan ülkelerden Bulgaristan (%51) ve Hırvatistan'da (%48) bu pozitif değerlendirmenin daha küçük bir grup tarafından yapıldığı göze çarpmaktadır.

Türkiye'nin AB'ne üyeliğinin değişik alanlarda ne derece bir avantaj ya da dezavantaj olacağı hakkında değerlendirmeler de sorgulanmıştır. Bu değerlendirmelerde göze çarpan ülkenin güvenliği için iyi olacağını düşünenler Romanya, Hırvatistan, Bulgaristan ve Kıbrıs Türk toplumu ile karşılaştırıldığında en düşük Türkiye'de gözlendiğidir (%69). Ancak buna rağmen yine de %69 AB üyeliğinin ülke güvenliği için iyi olacağını söylemektedir. Geri kalan tüm değerlendirmelerde Türkiye'de AB üyeliği durumunda iyi bir etki gözleneceğini belirtenler diğer karşılaştırılabilir ülkelerin tümünden daha yüksektir. Örneğin ihracata olumlu etkisinin olacağını belirtenler Türkiye'de %71 iken Romanya'da %57 Bulgaristan'da %55 Hırvatistan'da ise ancak %54'tür. Kısaca Türk kamuoyu AB üyeliğinin ülke güvenliği de dahil olmak üzere sorgulanan her alanda ağırlıklı olarak olumlu bir etkisi olacağı beklentisi taşımaktadır. Buna rağmen AB üyeliğinin iyi bir şey olacağını söyleyenler son bir yılı aşkın bir süredir azalma eğilimindedir.

Diğer ülkeler	
 Romanya	82%
 Bulgaristan	78%
 Hırvatistan	76%
 Türkiye	69%

* CY(tcc) = 70%

Soru:

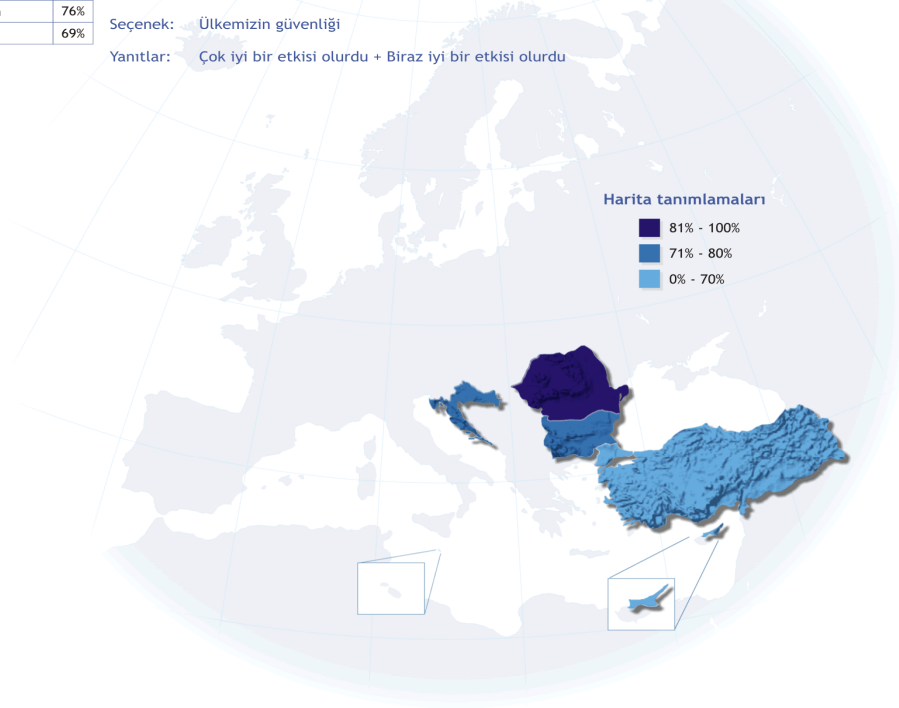
10b.1 İnsanlar, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne ait olmasının avantaj ve dezavantajları konusunda hemfikir değiller. Şimdi size bazı konular okuyacağım; lütfen her biri için, sizce Türkiye'nin Avrupa Birliği'nde olmasının, bu konu üzerindeki etkisi çok mu iyi, biraz mı iyi, biraz mı kötü yoksa çok mu kötü olurdu, söyler misiniz?

Seçenek:

Ülkemizin güvenliği

Yanıtlar:

Çok iyi bir etkisi olurdu + Biraz iyi bir etkisi olurdu

Diğer ülkeler	
 Türkiye	71%
 Romanya	57%
 Bulgaristan	55%
 Hırvatistan	54%

* CY(tcc) = 79%

Soru:

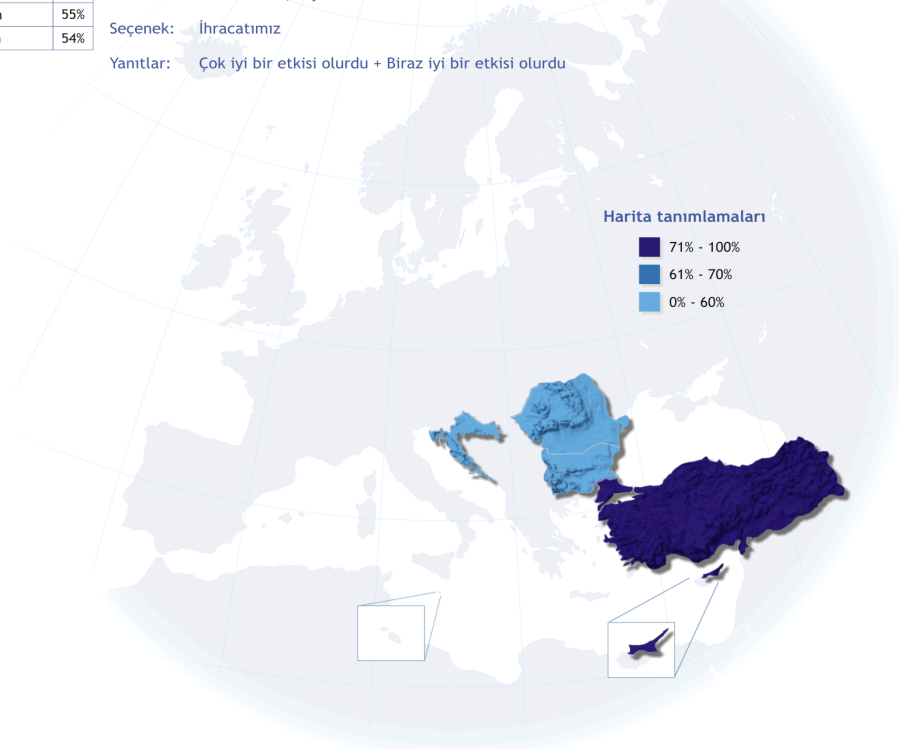
10b.2 İnsanlar, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne ait olmasının avantaj ve dezavantajları konusunda hemfikir değiller. Şimdi size bazı konular okuyacağım; lütfen her biri için, sizce Türkiye'nin Avrupa Birliği'nde olmasının, bu konu üzerindeki etkisi çok mu iyi, biraz mı iyi, biraz mı kötü yoksa çok mu kötü olurdu, söyler misiniz?

Seçenek:

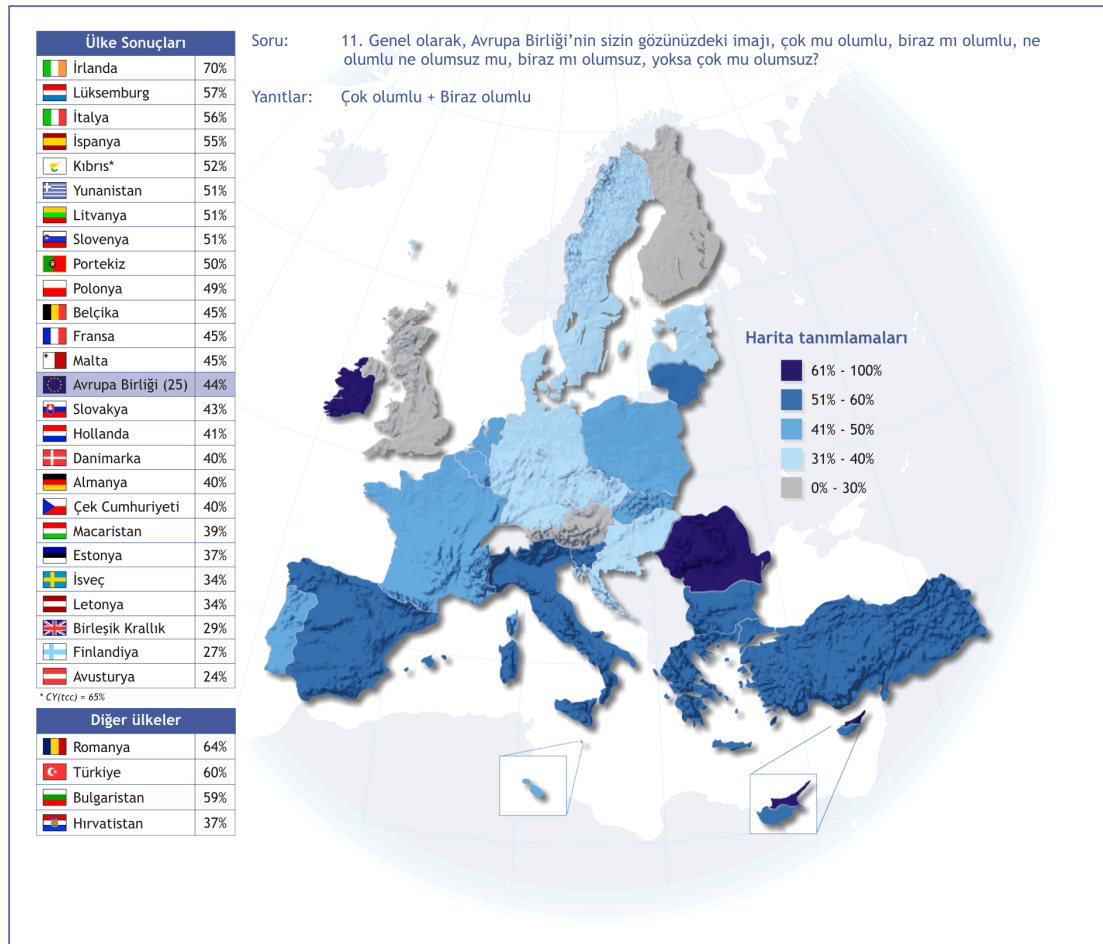
İhracatımız

Yanıtlar:

Çok iyi bir etkisi olurdu + Biraz iyi bir etkisi olurdu

Araştırma kapsamındaki tüm ülkelerde genel olarak AB'nin imajının ne olduğu da sorgulanmıştır. Aşağıda harita Soru 11'de gözlenebileceği gibi Akdeniz'e kıyısı olan Türkiye, Yunanistan, İtalya, İspanya gibi ülkelerde olumlu değerlendirmeler Hırvatistan, Avusturya, Almanya, Birleşik Krallık ve İsveç'e doğru kuzeye çıkıldıkça azalmaktadır. İrlanda ve Romanya bu konuda en yüksek olumlu değerlendirmelerin alındığı ülkelerdir. Birleşik Krallık, Finlandiya ve Avusturya'da ise olumlu değerlendirmeler %30'un altında kalmaktadır. Türkiye'de gözlenen %60'lık olumlu değerlendirme Romanya ve İrlanda'nın ardından üçüncü en yüksek olumlu değerlendirmedir.

IV. AB Kurumlarına Duyulan Güven

AB Kurumlarının Tanınırlığı

Avrupa kurumlarının Türkiye kamuoyu tarafından ne derece tanındığını belirlemek amacıyla görüşülenlere bu kurumların isimlerini duyup duymadıkları sorulmuştur. Aşağıda Soru 26 tablosunda AB geneliyle karşılaştırmalı olarak değişik Avrupa kurumlarının kamuoyları tarafından ne derece tanındığı gösterilmiştir. Daha önceki Eurobarometre çalışmalarından farklı olarak, kurumların ismini duyma temelinde de olsa, AB üye ülkeleriyle karşılaştırıldığında Türkiye kamuoyunun bazı kurumları görece olarak daha çok tanıdığını gösteren bulgular vardır (tabloda gri ile gösterilen kurumlar). Örneğin AB Bölgeler Komitesi, AB Sosyal ve Ekonomik Komitesi, AB Konseyi için Türkiye’de isimlerini duymamış olanların oranı AB genelinden düşüktür. Geri kalan tüm kurumlar için, ki bu kurumlar arasında AB Komisyonu ve Avrupa Parlamentosu gibi Türkiye-AB ilişkilerinde ön planda olan kurumlar da vardır, Türkiye’de isimlerini duymamış olanların oranı AB genelinden yüksektir. Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Komisyonu için Türkiye’de ismini duymayanların oranı AB genelinin yaklaşık iki katı yada daha yüksektir.

Soru 26. Bu görüşme öncesini düşündüğünüzde, size okuyacağım uluslararası kurumlardan hangilerini duydunuz?

	AB-25			TÜRKİYE		
	İsmi duymuş	İsmi duymamış	CY	İsmi duymuş	İsmi duymamış	CY
Avrupa Ombudsmanı	%37	%60	%3	%13	%78	%9
AB Bölgeler Komitesi	%25	%72	%3	%30	%62	%8
AB Mali Denetleme Kurulu	%44	%54	%3	%34	%58	%8
AB Sosyal ve Ekonomik Komitesi	%33	%64	%3	%36	%55	%8
Avrupa Topluluğu Adalet Divanı	%65	%33 (%30)	%2	%45	%48 (%43)	%7
Avrupa Merkez Bankası	%68	%30 (%27)	%2	%50	%43 (%41)	%7
Avrupa Komisyonu	%79	%19 (%17)	%2	%60	%34 (%33)	%6
AB Konseyi	%62	%36 (%32)	%2	%59	%34 (%32)	%6
Avrupa Parlamentosu	%89	%10 (%8)	%1	%67	%28 (%23)	%5

*Parantez içindeki sonuçlar Bahar 2005 çalışmasındaki düzeyleri göstermektedir.

Bahar 2005 ile karşılaştırıldığında, gerek AB genelinde gerek Türkiye’de, gözlem yapılan tüm kurumlar için ismini duymadığını söyleyenlerin oranının arttığı gözlenmektedir.

AB Kurumlarına Güven

Türkiye kamuoyunun AB kurumlarına güvenme eğilimlerinin genel görüntüsünde bir değişme gözlenmemektedir. AB geneliyle karşılaştırıldığında Türkiye kamuoyu söz konusu kurumların güvenilirliğini AB genelinden daha düşük bulmaktadır. Soru 27 tablosunda gösterildiği gibi her bir kurum için güvenme eğiliminde olanların oranı Türkiye’de AB genelinden en az %7 en çok da %24 puan daha düşüktür. AB Sosyal ve Ekonomik Komitesi ve Avrupa Birliği Konseyi için AB geneli ve Türkiye’de güvenme eğiliminde olanların oranı arasındaki fark diğer kurumlara göre daha düşük iken AB Ombudsmanı, Avrupa Topluluğu Adalet Divanı ve Avrupa Merkez Bankası için çok daha yüksektir. Daha önceki çalışmalarda gözlemlendiği gibi tanınırlığı yüksek olan kurumların güven telkin etme olasılıkları da yüksekmış görünmektedir.

Soru 27. (Yukarıda ismini duyup duymadığınız sorgulanan kurumların) Her biri için, güvenme eğiliminde olup olmadığınızı lütfen söyler misiniz?

AB-25

TÜRKİYE

	Güvenme eğiliminde %51 (%52)	Güvenmeme eğiliminde %34	CY %16	Güvenme eğiliminde %36 (%43)	Güvenmeme eğiliminde %31	CY %33
Avrupa Parlamentosu	%46 (%46)	%33	%21	%33 (%39)	%32	%35
Avrupa Komisyonu	%40 (%42)	%30	%29	%33 (%36)	%30	%37
AB Konseyi	%48 (%52)	%25	%27	%26 (%36)	%30	%45
Avrupa Topluluğu Adalet Divanı	%44 (%47)	%28	%28	%23 (%31)	%33	%44
Avrupa Merkez Bankası	%28	%26	%46	%20	%30	%50
AB Sosyal ve Ekonomik Komitesi	%33	%27	%40	%18	%31	%51
AB Mali Denetleme Kurulu	%26	%25	%49	%16	%32	%52
AB Bölgeler Komitesi	%32	%25	%43	%8	%31	%61
Avrupa Ombudsmanı						

*Parantez içindeki sonuçlar Bahar 2005 çalışmasındaki düzeyleri göstermektedir.

Bahar 2005 araştırması ile karşılaştırıldığında AB genelinde de Türkiye’de de kurumlara güvenme eğiliminin azaldığı gözlenmektedir.

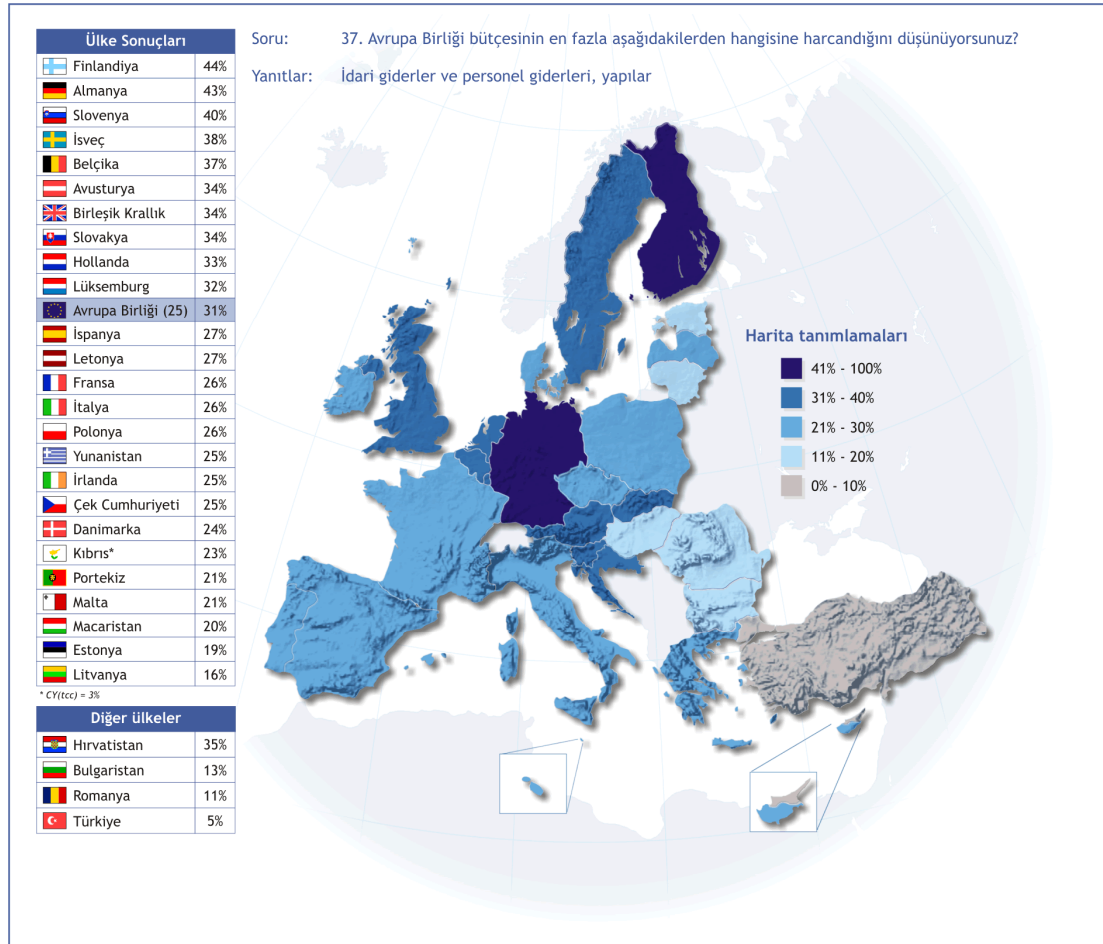
Kurumlara olan güven eksikliğinin bir kısmını AB kurumlarının nasıl işlediğini bilmemekten kaynaklanabileceği düşüncesinden hareketle Soru 15.2 tablosundaki sonuçlar ilgi çekicidir. AB genelinde AB’nin nasıl işlediğini anladığını ifade edenlerin oranı ancak %41 iken bu oran Türkiye’de ancak %29’dur. Türkiye’de bu değerlendirmeye cevap vermeyenlerin oranının %26 gibi yüksek bir düzeyde olması AB sisteminin nasıl çalıştığını anlayanların oranının Türkiye’de oldukça düşük olduğunu düşündürmektedir.

Soru 15.2 Avrupa Birliği'nin nasıl işlediğini anlıyorum.		
	AB-25	TÜRKİYE
Katılma eğilimindeyim	%41	%29
Katılmama eğilimindeyim	%52	%45
CY	%7	%26

Soru 37’nin tablosunda AB kurumlarına duyulan güvenin düşüklüğünün AB işleyişiyle ilgili bilgi eksikliğine ne derece bağlı olabileceğine dair bilgi edinmek üzere sorulmuş bir diğer sorunun bulguları sunulmaktadır. Ortaya çıkan en önemli bulgu AB geneli ve Türkiye arasında olduğu kadar araştırmaya dahil edilen her ülkede bütçe öncelikleri konusunda ne kadar derin farklı algılamalar olduğudur. Örneğin, Türkiye’de bilimsel araştırma, istihdam ve sosyal işler ile bölgesel yardım harcamalarının AB bütçesi içerisinde en önemli parçalar olduğu görüşü yaygın iken, AB genelinde bu parçalar en düşük önceliğe sahip görülmektedir. Türkiye’de ancak %5’lik bir öncelik alan idari giderler ve personel giderleri, AB genelinde %31’lik bir öncelik alırken tarım ikinci (AB içinde %17 Türkiye’de %8), dış politika ve AB dışındaki ülkelere yardım üçüncü sırayı (AB içinde %13 Türkiye’de %9) almaktadır. Kısacası, AB üye ülkelerinde kamuoyu AB bütçesinin öncelikle bürokrasi, tarım ve dış politika bağlantılı kalemlere harcadığını düşünürken Türkiye’de buna tam zıt bir görüş hakimdir.

Soru 37. AB bütçesinin en fazla aşağıdakilerden hangisine harcadığını düşünüyorsunuz?		
	AB-25	TÜRKİYE
Bilimsel araştırma	6%	17%
İstihdam ve sosyal işler	8%	16%
Bölgesel yardım	8%	10%
Dış politika ve AB dışındaki ülkelere yardım	13%	9%
Tarım	17%	6%
İdari giderler ve personel giderleri	31%	5%
Diğer	1%	1%
CY	17%	37%

Soru 37 için idari giderler ve personel giderleri kalemine verilen önceliğin araştırmaya dahil ülkelerdeki dağılımına bakarsak burada da çok anlamlı farklılaşmaların varlığı dikkat çekmektedir. Öyleki örneğin Finlandiya’da bu kaleme harcanan bütçe oranının %44 olduğu düşünülürken Almanya ‘da %43, Birleşik Krallık’ta %34, Fransa’da %26, Yunanistan’da %25 ve Türkiye’de ise ancak %5’lik bir payın bu kaleme ayrıldığı dile getirilmektedir. Genel olarak Balkanlar ve Türkiye’de bu kaleme ayrılan payın düşük olarak değerlendirilirken kuzeye doğru çıkıldıkça bu kaleme atfedilen büyüklük artmaktadır.

V. Siyasi Birlik ve Avrupa Anayasası'na Bakış

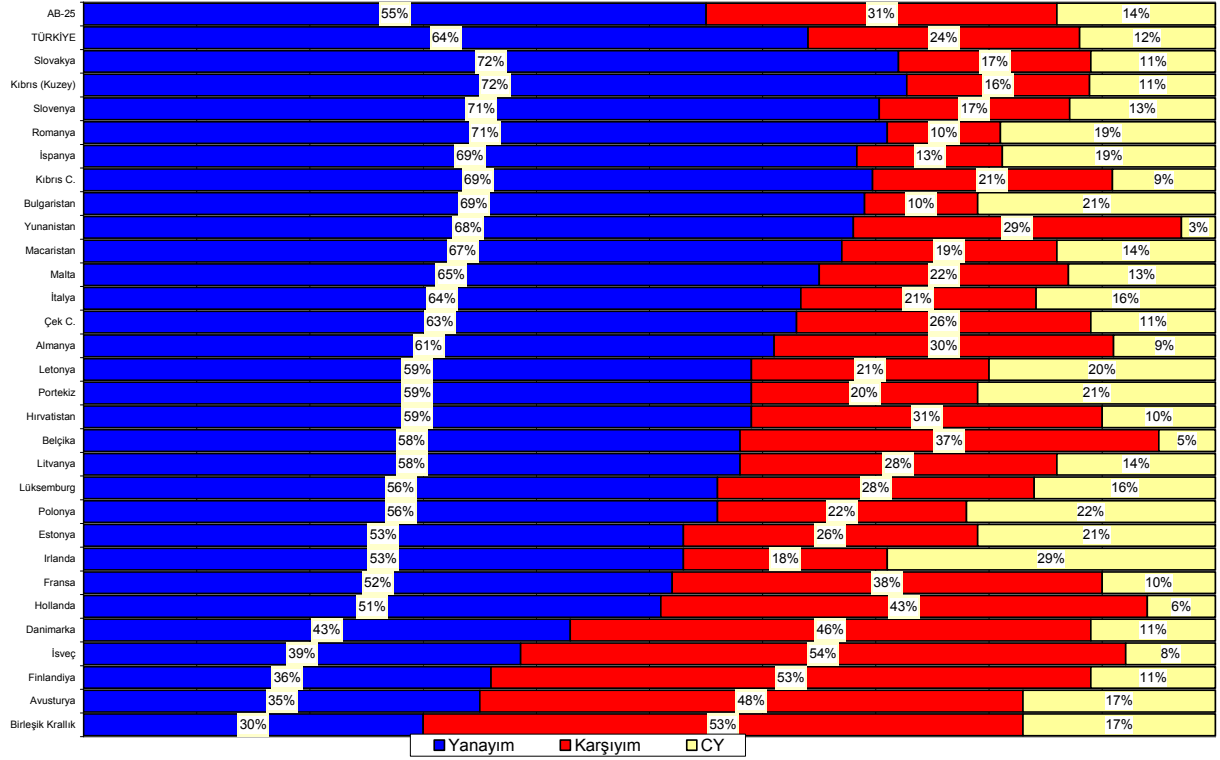
Daha önceki çalışmalarda olduğu gibi AB'nin geleceğine yönelik değerlendirmeler Eurobarometre 64 araştırmasında da birkaç değişik soru ile saptanmaya çalışılmıştır. Avrupa'nın siyasi birliğine doğru bir gelişmeye taraftar olup olunmadığına yönelik soruya verilen yanıtlar incelendiğinde Güz 2004 araştırmasında bir tek Finlandiya kamuoyunun çoğunluğunun (%51) böyle bir gelişmeye karşı net bir çoğunluğu olduğu görülmekteydi. Birleşik Krallık, İsveç ve Danimarka'da da yüzde kırkı aşan ancak çoğunluğun altında bir grubun böyle bir gelişmeye karşı bir tavırı vardı. Avusturya kamuoyunun %49 böyle bir gelişmeyi desteklerken %19'u kararsız ve %32'si ise karşı idi. Bahar 2005 araştırmasında Finlandiya, Birleşik Krallık, İsveç ve Danimarka kamuoylarının Avrupa siyasi birliğine yönelik tercihlerinde önemli bir değişme gözlenmezken Avusturya kamuoyunun bu projeye desteğinin %40 düzeyine inmiş olduğu gözlenmekteydi.

Güz 2005'e gelindiğinde gerek AB genelinde gerek Türkiye'de böyle bir birliğin %50 üzerinde bir desteği mevcuttur. Yalnızca Danimarka, İsveç, Finlandiya, Avusturya ve Birleşik Krallık'ta Avrupa siyasi birliğine destek %50'nin altındadır.

Avrupa'nın siyasi birliğine yönelik en büyük oranda destek Güz 2004 ve Bahar 2005'te Romanya'da gözlenmişken Güz 2005'e gelindiğinde Romanya'da bu desteğin %71 düzeyine inmiş olduğu göze çarpmaktadır. Avrupa'da siyasi birliğe yine yüksek düzeyde destek Slovakya ve Kıbrıs Türk toplumunda (%72), Slovenya ve Romanya'da (%71), İspanya, Kıbrıs Cumhuriyeti ve Bulgaristan'daysa %69 düzeyinde gözlenmektedir.

Türkiye'de Avrupa'nın siyasi birliğine doğru bir gelişmeyi destekleyen grup Güz 2004'de %67 ile AB'ne üye 25 ülkenin ortalama %59 oranındaki desteğinin üzerinde yer almakta idi. Bahar 2005'te de Türkiye kamuoyunun desteği %61 düzeyine gerilemiş ancak yine de AB üyeleri içindeki %58'lik desteğin üzerinde yer almıştı. Güz 2005'te Türkiye'deki %64 düzeyindeki destek AB genelindeki %55 düzeyinin oldukça üzerine çıkmış görünmektedir.

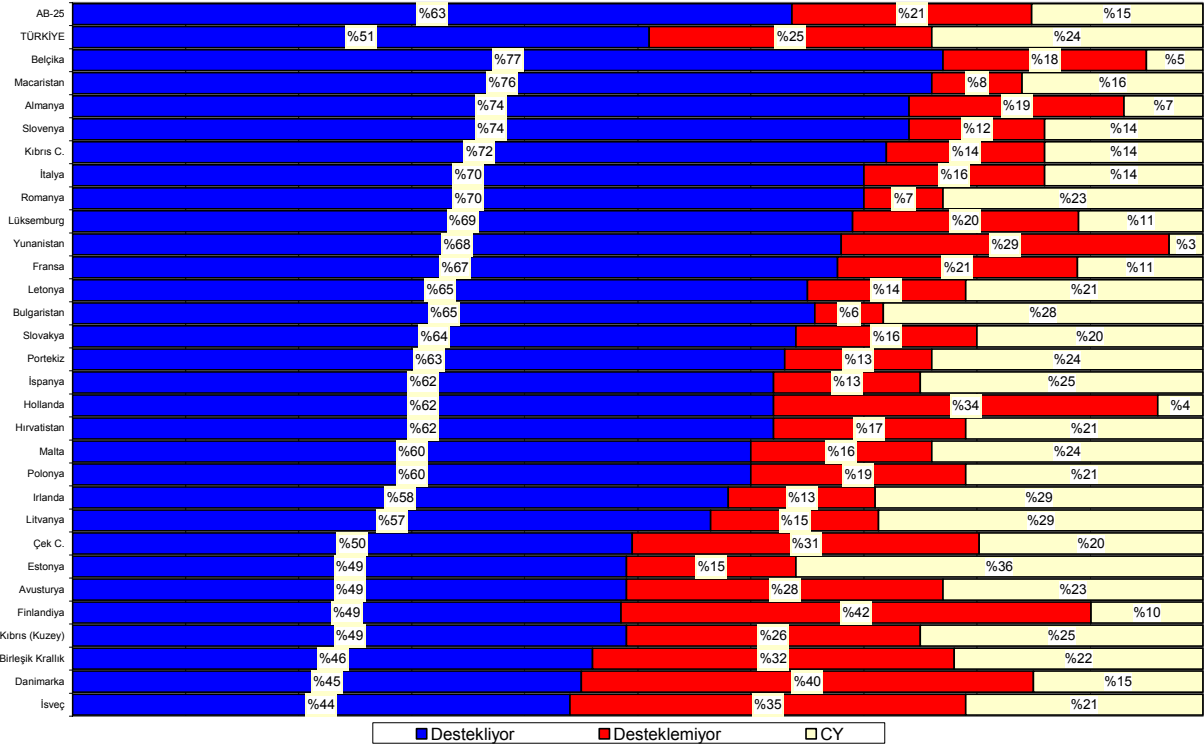
Soru 12. Siz kendiniz, Avrupa siyasi birliğine doğru bir gelişmeden yana mısınız yoksa buna karşı mısınız?

Aşağıda daha detaylı bir çözümlemesine girişeceğimiz Avrupa Anayasası konusu burada verilen soruda en basit şekliyle irdelenmiştir. AB için bir Anayasa'ya verilen destek Güz 2004 ile Bahar 2005 karşılaştırıldığında AB üyelerinde %68'den %61'e düşerken aynı dönemde Türkiye'de %59'dan %55'e inmişti. Güz 2005'e gelindiğinde AB genelinde %63 Türkiye'de ise %51 gibi bir düzey tutturulmuş görünmektedir (bakınız Soru 32.5). Avrupa Anayasası'na destek AB genelinde biraz toparlanırken Türkiye'de bir yılı aşkın zamandır süren düşüş devam etmektedir.

Aşağıda Soru 32.5'te ülke ülke AB için bir anayasa fikrine verilen destek gösterilmiştir. Altı çizilmesi gerekir ki bu soruda referandumlarda onaya sunulan anayasa değil genel olarak AB için bir anayasa fikri sorgulanmıştır ve sonuçlar Güz 2005 içindeki durumu göstermektedir. AB için bir anayasa fikrine destek verenler her ülkede bu fikre karşı olanlardan daha büyük bir gruptur. Ancak destek düzeyinin Estonya, Avusturya, Finlandiya, İsveç, Birleşik Krallık, Danimarka ve Kıbrıs Türk Toplumu'nda %50'nin altında kaldığı görülmektedir. Yine de bu ülkelerde destek düzeyi karşı olanların yüzde payından yukarıdadır. Belçika, Macaristan, Almanya, Slovenya ve Kıbrıs Cumhuriyeti'nde AB için bir anayasa fikrine verilen destek %70'in üzerindedir.

Soru 32.5 “Avrupa Birliği için bir anayasa” konusunda düşünceniz nedir?

Soru 46’da Avrupa Anayasası’na ne derece karşı ya da taraftar olunduğu saptanmaya çalışılmıştır. Bahar 2005’ten Güz 2005’e gelindiğinde AB genelinde Anayasa taraftarlığında anlamlı bir artış gözlenmektedir. Bu artışın Anayasa’ya karşı olanlarda bir azalmadan çok kararsızların taraftarlığa dönmesiyle olduğu söylenebilir. İlginç olan AB genelinde %5 puanlık bir artışa karşılık Türkiye’de Anayasa taraftarlarının Bahar 2005’te %37’den Güz 2005’te %53’e ulaşmasıdır. Diğer bir ilginç nokta ise, daha önce Anayasayı referandum ile reddetmiş olan Fransa ve Hollanda’da sırasıyla %59 ve %58’lik bir çoğunluğun Anayasayı destekler görünmesidir. Buna karşılık Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Finlandiya, İsveç ve Birleşik Krallık’ta Anayasayı destekleyenler çoğunluğu oluşturmamaktadırlar.

Soru 46. Bildiğiniz kadarıyla, Avrupa Anayasası'ndan yana mısınız, yoksa Avrupa Anayasası'na karşı mısınız?				
	AB-25		TÜRKİYE	
	Bahar 2005	Güz 2005	Bahar 2005	Güz 2005
Tamamıyla yanayım	%10	%12	%14	%24
Oldukça yanayım	%38	%40	%23	%29
Oldukça karşıyım	%18	%18	%11	%12
Tamamıyla karşıyım	%10	%11	%12	%9
CY	%24	%19	%39	%26
Yana	%48	%53	%37	%53
Karşı	%28	%29	%24	%21

Soru 47 ve 48’de gerek AB’nin iç işleyişi gerekse de dünya sahnesinde oynadığı rol üzerinde Anayasanın kabulünün nasıl bir etki yapacağı sorgulanmıştır. Soru 47’den görülmektedir ki

AB'nin işleyişinin Anayasanın kabulü ile daha demokratik, daha verimli ve daha şeffaf hale geleceği beklentileri ağır basmaktadır. Bu konuda, AB geneli ve Türkiye'de anlamlı bir farklılaşma yoktur. Yine benzer şekilde, Anayasa'nın kabulü ile AB'nin daha güçlü, daha rekabetçi ve daha sosyal hale geleceği beklentileri de vardır.

Soru 47. Tüm üye ülkeler, Avrupa için bir Anayasa oluşturulmasını öngören anlaşmayı kabul ederlerse bu AB'nin işleyişini ...						
	AB-25			TÜRKİYE		
	Katılıyor	Katılmıyor	CY	Katılıyor	Katılmıyor	CY
Daha demokratik hale getirir	%64	%20	%17	%64	%15	%21
Daha verimli hale getirir	%61	%21	%17	%64	%15	%21
Daha şeffaf hale getirir	%56	%24	%20	%62	%17	%22

Soru 48. Tüm üye ülkeler, Avrupa için bir Anayasa oluşturulmasını öngören anlaşmayı kabul ederlerse bu AB'ni ...						
	AB-25			TÜRKİYE		
	Katılıyor	Katılmıyor	CY	Katılıyor	Katılmıyor	CY
Dünyada daha güçlü hale getirir	%69	%17	%15	%21	%65	%14
Daha rekabetçi hale getirir	%64	%20	%17	%63	%15	%22
Daha sosyal hale getirir	%54	%26	%19	%64	%15	%21

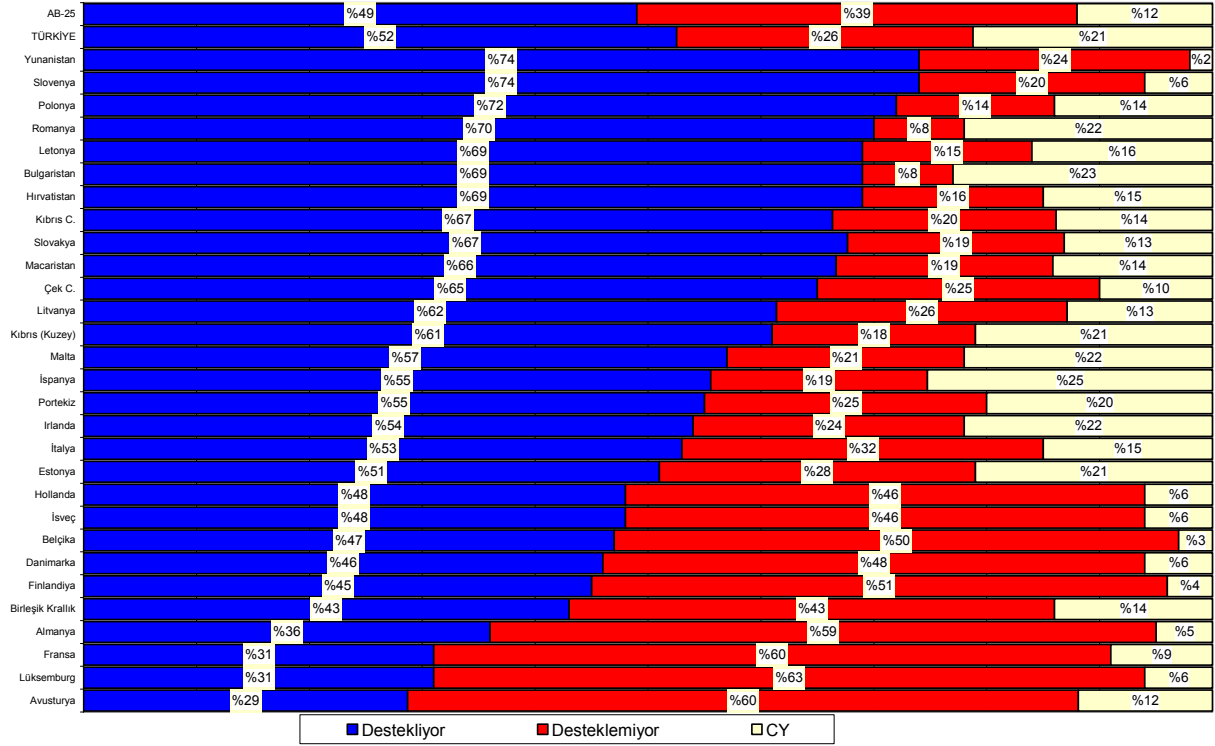
Anayasanın AB'nin iç işleyişi üzerindeki etkilerini genel olarak değerlendirmek amacıyla sorulan Soru 50'ye verilen cevaplardan gözlenen, özellikle AB genelinde Avrupa kurumlarının iyi çalışması için bir Avrupa Anayasası gerekli olduğuna dair görüş ağır bastığıdır. Türkiye kamuoyu için bu görüş henüz pek açık ortaya çıkmış sayılamaz. %31'lik bir grup bu soruyu cevapsız bırakmıştır.

Soru 50. Şimdi okuyacağım ifadelerden hangisi sizin görüşünüzü en iyi şekilde tanımlamaktadır?		
	AB-25	TÜRKİYE
Avrupa kurumlarının iyi çalışmasını garanti etmek için bir Avrupa Anayasası gereklidir.	%60	%51
Avrupa kurumlarının iyi çalışmasını garanti etmek için bir Avrupa Anayasası gerekli değildir.	%25	%18
CY	%15	%31

Genel Olarak Genişleme Sürecine ve Özel Olarak da Türkiye'nin Üyeliğine Bakış

Genişleme sürecinin geleceğine yönelik sorgulama Soru 32.4'te alınan değerlendirme ile başlamaktadır. "AB'nin gelecek yıllarda başka ülkeleri de içine alarak genişlemesi" fikrine verilen destek Bahar 2005'ten bu yana gerileyerek %50'nin hemen altında %49 düzeyine ulaşmıştır. Türkiye'de de Bahar 2005'te %66 olarak saptanan genişlemeye destek, Güz 2005'te ancak %52 olarak bulunmuştur. Bu fikre verilen desteğin en hızla eridiği ülkelerden biridir Türkiye. Ancak tüm bu negatif gelişmelere rağmen Almanya, Yunanistan, İrlanda, Letonya, Macaristan, Hollanda, Finlandiya ve Hırvatistan'da genişleme fikrine verilen destek ya aynı kalmış ya da artmıştır.

Soru 32.4 “AB’nin gelecek yıllarda başka ülkeleri de içine alarak genişlemesi” fikrini....

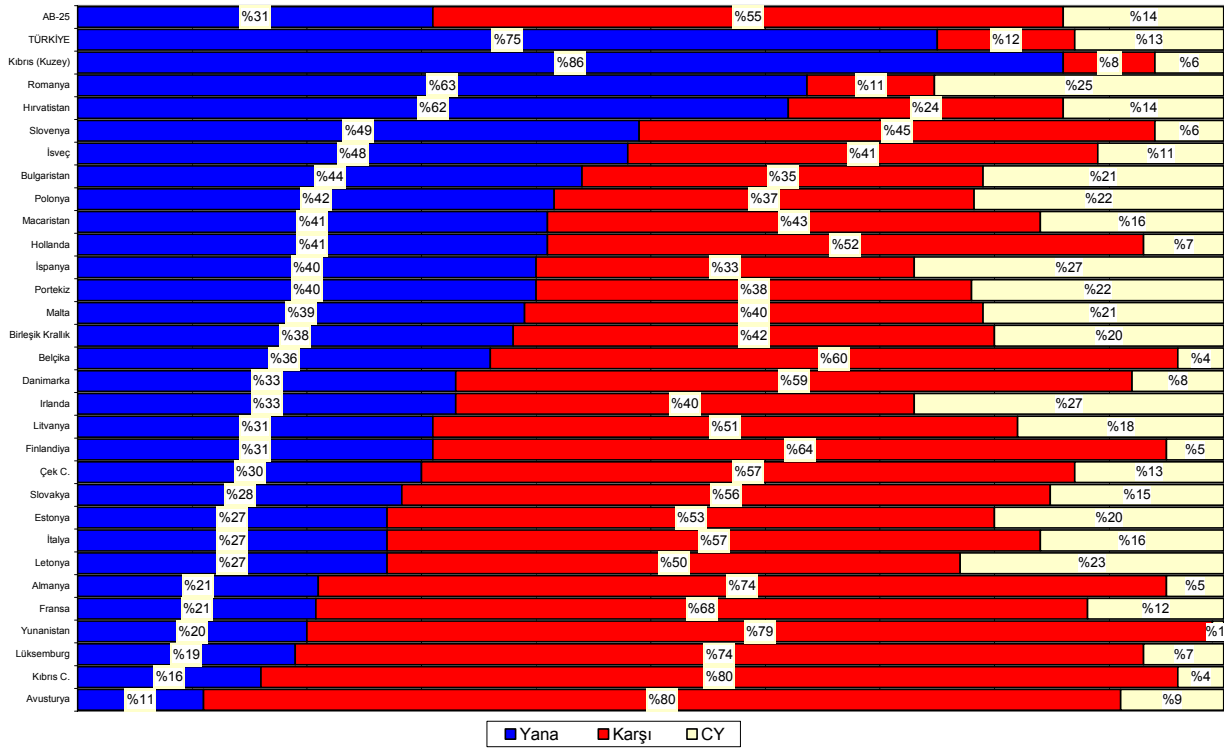

Bu çalışmada genişleme sürecinin değişik modaliteleri konusunda bir sorgulama yapılmamakla birlikte değişik ülkelerin olası üyeliklerine bakış yine saptanmaya çalışılmıştır. Bu konuda değişik ülkelerin değerlendirilmelerinde AB üye ülke kamuoylarında farklılıklar göze çarpmaktadır. Ancak genel eğilimin Soru 44 tablosundan da görülebileceği gibi AB geneli için her söz konusu ülkenin üyeliğine taraftarlık oranında bir düşüştür. Türkiye kamuoyunda ise bu genel eğilime karşıt olarak İsviçre ve Norveç dışında tüm söz konusu ülkeler için gelecekteki AB üyeliklerine taraftarlık oranlarında bir artış söz konusudur. Yani, Türkiye kamuoyu, değişik ülkelerin AB üyeliğine verdiği desteği artırırken, AB genelinde bu eğilime tam karşı bir eğilim vardır.

AB genelinde Türkiye’nin gelecekteki üyeliğine verilen destek Bahar 2005’te %35’ten Güz 2005’te %31’e düşmüştür.

Soru 44. Her bir Ülkenin gelecekte AB'nin parçası olmasından yana mı olurdunuz, buna karşı mı çıkardınız?						
	Taraftar	Karşı	CY	Taraftar	Karşı	CY
	İsviçre-Bahar 2005			İsviçre-Güz 2005		
AB-25	%78	%13	%9	%77	%13	%10
TÜRKİYE	%50	%19	%30	%49	%25	%26
	Norveç-Bahar 2005			Norveç-Güz 2005		
AB-25	%78	%12	%10	%77	%12	%11
TÜRKİYE	%48	%21	%31	%46	%27	%26
	Bosna-Bahar 2005			Bosna-Güz 2005		
AB-25	%42	%43	%15	%40	%43	%17
TÜRKİYE	%51	%21	%28	%53	%23	%25
	Hırvatistan-Bahar 2005			Hırvatistan-Güz 2005		
AB-25	%52	%34	%14	%51	%35	%14
TÜRKİYE	%37	%31	%32	%41	%32	%27
	Makedonya-Bahar 2005			Makedonya-Güz 2005		
AB-25	%43	%41	%16	%41	%42	%17
TÜRKİYE	%41	%28	%31	%43	%29	%27
	Sırbistan-Montenegro-Bahar 2005			Sırbistan-Montenegro-Güz 2005		
AB-25	%40	%44	%16	%39	%44	%17
TÜRKİYE	%32	%36	%32	%40	%33	%27
	İzlanda-Bahar 2005			İzlanda-Güz 2005		
AB-25	%70	%17	%13	%68	%18	%14
TÜRKİYE	%41	%27	%32	%43	%29	%28
	Arnavutluk-Bahar 2005			Arnavutluk-Güz 2005		
AB-25	%36	%50	%15	%33	%50	%17
TÜRKİYE	%44	%25	%31	%47	%26	%27
	Bulgaristan-Bahar 2005			Bulgaristan-Güz 2005		
AB-25	%50	%36	%14	%48	%37	%15
TÜRKİYE	%40	%30	%30	%46	%28	%26
	Romanya-Bahar 2005			Romanya-Güz 2005		
AB-25	%45	%41	%13	%43	%42	%15
TÜRKİYE	%43	%27	%31	%47	%26	%26
	Ukrayna-Bahar 2005			Ukrayna-Güz 2005		
AB-25	%45	%41	%14	%42	%43	%15
TÜRKİYE	%43	%26	%30	%47	%27	%26
	Türkiye-Bahar 2005			Türkiye-Güz 2005		
AB-25	%35	%52	%13	%31	%55	%14
TÜRKİYE	%73	%22	%5	%75	%12	%13

Soru 44.12 (Türkiye'nin) gelecekte AB'nin bir parçası olmasından yana mı olurdunuz yoksa buna karşı mı çıkardınız?

Türkiye özeline baktığımızda (Soru 44.12) Kıbrıs Türk toplumunda Türkiye'nin üyeliğine desteğin %86 (Bahar 2005'te %82) ile tüm ülkeler arasında en yüksek düzeyi bulduğunu görüyoruz. Bunu Romanya (%63, Bahar 2005'te %66), Hırvatistan (%62, Bahar 2005'te %57) izlemektedir. Bahar 2005'te %50'nin üzerinde destek bulunan Polonya (%54), Slovenya (%53), Macaristan (%51) ve İsveç'teki (%50) destek Güz 2005'e gelindiğinde %50'nin altına inmiştir. Çek Cumhuriyeti, Hollanda, Belçika, İtalya, Finlandiya, Danimarka, Estonya, Litvanya, Letonya, Yunanistan, Almanya, Fransa, Kıbrıs Cumhuriyeti ve Avusturya'da çoğunluk Türkiye'nin gelecekte AB'nin bir parçası olması fikrine karşıdır.

Türkiye içerisinde de %12'lik bir grup (Bahar 2005'te %22'lik) benzer şekilde gelecekte bir AB üyeliği fikrine karşıyken, örneğin Avusturya'da ancak %11, Almanya ve Fransa'da %21 Türkiye'nin gelecekte AB'nin bir parçası olması fikrine destek vermektedir. Danimarka, Hollanda, Hırvatistan ve Avusturya'da Türkiye'nin gelecekteki AB üyeliğine verilen destek oranlarında ufak artışlar varken, Bahar'dan Güz 2005'e örneğin Slovakya'da %37'den %28'e, Slovenya'da %53'den %49'a, Portekiz'de %43'den %40'a, Polonya'da %54'ten %42'ye, Letonya'da %42'den %27'ye, Litvanya'da %36'dan %31'e, İtalya'da %33'den %27'ye, Çek Cumhuriyeti'nde %37'den %31'e, Yunanistan'da %26'dan %20'ye ve İrlanda'da %38'den %33'e önemli düşüşler vardır.

VI. Sonuç

Güz 2005'te Türkiye kamuoyunu şekillendiren belli başlı şartlara bakıldığında hemen hemen son bir yıldır halkın hayatından memnuniyet düzeyinin değişmediğini ve yüzde yetmişler düzeyinde olduğunu görmekteyiz. Bu düzey AB geneliyle karşılaştırıldığında düşük olmakla birlikte gerek AB içinde gerek aday ülkeler arasında genel hayattan memnuniyet düzeyinin Türkiye'den de düşük olduğu ülkeler vardır.

Türkiye kamuoyu gelecek 12 ay için AB genelinden oldukça daha iyimserdir. Bahardan Güz 2005'e gelirken bu beklentilerde ülke geneli için pek bir değişim gözlenmezken, kişiler kendi kişisel durumları hakkında daha iyimser olmuşlardır.

Hayattan memnuniyet ve gelecek hakkında iyimserlikle doğrudan ilişkili olması beklenen bir konu kurumlara duyulan güvendir. Bunlara bakıldığında göze çarpan Türkiye'deki güven düzeylerinin AB'den genel olarak daha yüksek ancak güven sıralamalarının benzer olduğudur.

Ülke gündemlerinin en önemli sorunlarına bakıldığında gerek AB genelinde gerek Türkiye'de işsizlik en başta sorun olarak görülürken ikinci sırayı Türkiye'de terörizm almakta, AB geneli için ise terörizm değil "ekonomik durum" ön plana çıkmaktadır. Enflasyon iki tarafta da öncelikli bir sorun olarak gözlenmemektedir. Ancak ülkeden ülkeye sorun önceliklerinde önemli farklılıklar gözlenmektedir.

Kısa dönemden uzun döneme geçildiğinde Türkiye'de güvenlik ve iktisadi ya da siyasi düzen ön plana çıkarken AB genelinde katılım ve konuşma özgürlüğü daha çok vurgulanmaktadır.

Üyelik sonrasında verilecek kararların yalnızca ülke hükümetleri tarafından mı, yoksa AB bünyesinde ortaklaşa mı verilmesi gerektiği sorusuna bakıldığında, Türkiye'de sosyal ve ekonomik bölüşüm politikalarına dair kararların AB bünyesinde ortaklaşa verilmesi fikrine AB genelinden daha yüksek bir destek verilmesi ilginç bir bulgu olarak ortaya çıkmaktadır. AB genelinde ise, daha çok stratejik denilebilecek, terörle mücadele, bilimsel ve teknolojik araştırma, çevreyi koruma ve benzeri konularda AB bünyesinde ortaklaşa karar alınması yönünde bir eğilim ağırlık kazanmaktadır.

Yine bu bağlamda AB'nin öncelikli olarak takip etmesi gereken uygulamalara bakıldığında, Türkiye kamuoyu işsizlik, yoksulluk ve terörizm ile mücadeleyi ön plana koyarken AB genelinde bunlara bir de Avrupa'da barış ve güvenliğin sağlanması dahil edilmektedir. Yasadışı göç konusu AB genelinde vurgulanırken, Türkiye'de yeni üyelere kapıların açılması yankı bulmaktadır.

Araştırma gerek AB, gerek Türkiye kamuoylarının kendilerini ne derece Avrupalı kimliği ile gördüklerini de sorgulamıştır. Bulgular milli kimlikler karşısında Avrupalılığın yaygın kabul görmediğini ortaya koymaktadır. Türkiye'de de durum bu genel örüntüden ancak görece olarak farklılaşmaktadır. Türk milli kimliğinden gurur duyma oranı araştırmaya dahil her ülkeden yüksek bulunmaktadır.

AB hakkında bilgi düzeyine bakıldığında, hem kişilerin kendi subjektif değerlendirmeleri, hem de objektif kıstaslarla değerlendirmelerinde Türkiye kamuoyunun oldukça kötü durumda olduğu gözlenmektedir. Ancak, her iki açıdan da, Türkiye araştırmanın AB hakkında en düşük bilgi düzeyine sahip ülkesi değildir. Belki daha önemli bir nokta, Türkiye'nin AB hakkında

bilgilenme isteğinin de en yüksek olduğu ülke olmasıdır. Bu bilgilenme sürecinde en başta bilgi istenilen konu Avrupa vatandaşı olarak sahip olunan haklar, eğitim, meslek eğitimi ve gençlik düzenlemeleri ve AB genişleme sürecine dair bilgilerdir. Bu önceliklerde AB genelinden bir farklılaşma söz konusu değildir.

AB hakkında bilgilenme sürecinde kullanılan kaynaklara bakıldığında, Türkiye’de AB genelinden çok farklı bir yapı söz konusu değildir. AB geneline benzer şekilde Türkiye’de TV, günlük gazete ve arkadaş, iş çevresi ön planda yer alırken internet, diğer gazete ve dergiler ile broşür ve benzeri kaynakların kullanımı AB’ne göre düşüktür.

AB hakkında bilgilenme açısından basının değerlendirmesine bakıldığında göze çarpan, kamuoyu gözünde basında AB konusunun işlenme sıklığının düşmekte olduğudur. Bu eğilime rağmen AB karşıtı yayınlarda geçmişte görülen düşüş durmuş; hatta Bahar 2005’e göre bu tür negatif yayınlarda halk gözünde bir artma olmuştur.

Kamuoyları açısından AB’nin ne ifade ettiğine bakıldığında da AB geneli ile Türkiye arasında farklılıklar gözlenmektedir. Örneğin, Türkiye’de ekonomik ve sosyal refah ile güvenlik ön plana çıkarken, AB genelinde seyahat, okuma ve çalışma özgürlüğü ile Avro ön plana çıkmaktadır. Türkiye’de AB’nin ne ifade ettiğine verilen cevaplarda negatif öğelere pek rastlanmazken, AB genelinde daha fazla suç işlenmesi, para israfı, bürokrasi gibi negatif öğelerden de hatırı sayılır oranda bahsedilmektedir.

Ancak yine de, gerek AB genelinde, gerek Türkiye’de, umut ve güven AB’nin çağrıştırdığı duygular arasında en sık dile getirilenlerdir. AB genelinde ilgisizlik, Türkiye’den çok daha fazla dile getirilmekte, Türkiye’de ise güvensizlik benzer bir görece yüksek vurgu almaktadır.

AB’ne üyeliğe bakış Türkiye’de bir yılı aşkın bir süredir olumsuz bir eğilim içindedir. Üyeliğin iyi bir şey olacağını düşünenler 2004 başından Güz 2005’e %71’den %55’e gerilemiştir. Üyeliğin kötü bir şey olacağını düşünenler, aynı süreçte hemen hemen aynı oranda kalırken, kararsız görünen kitle artmış ve %9’dan %15’e çıkmıştır. Aynı soruya cevap vermeyenler de benzer şekilde artmıştır.

Aday ülkeler ile karşılaştırıldığında AB üyeliğinin iyi bir şey olacağını düşünenler, Türkiye’de Romanya, Bulgaristan ve Hırvatistan’dan daha yüksektir. Her şeyi göz önüne aldığımızda da Türkiye kamuoyunun %68’i AB’ne üye olmakla Türkiye’nin fayda sağlayacağını düşünmektedir. Bu değerlendirmelerin değişik alanlarda da aynı yönde olduğu göze çarpmaktadır. Belki nihai bir değerlendirme olarak da, Türkiye’de AB’nin kamuoyu gözündeki olumlu imajı %60 ile araştırmaya katılanlar arasında üçüncü yüksek değerlendirmedir.

AB üyeliğinin iyi bir şey olacağına duyulan inancın, yüksek ve olumlu AB imajına rağmen düşüyor olmasının bir nedeni AB kurumlarının tanınırlılığında ve bunlara duyulan güvende söz konusu sorunlar olabilir. Türkiye’de zaman içinde AB kurumlarının tanınırlıklarının arttığı söylenebilir. Ancak aynı kurumlara duyulan güvende, AB geneline göre düşük düzey giderek daha da negatife giderek sürmektedir. Bu eğilimlerin Türk insanının AB’nin nasıl işlediğini anlamamsıyla ilişkili olduğu da söylenebilir. Bu bağlamda, ancak %29’luk bir ufak grup, AB’nin nasıl çalıştığını belirtmektedir. Türkiye kamuoyunun AB bütçesindeki öncelikler konusunda da AB geneliyle ve gerçeklerle hiç uyuşmayan bir değerlendirmesi olduğu da göze çarpmaktadır.

Avrupa’da siyasi birlik konusunda kamuoyu desteğinin arttığını söylemek zordur ancak çoğunluk halen böyle bir birliğin yanındadır. Türkiye’de de bir yılı aşkın bir süredir, bu yönde,

AB genelinin üzerinde bir destek gözlenmektedir. AB için bir anayasa fikrine de, ancak 7 ülkede %50'nin altında bir destek vardır. Türkiye'deki destek de ancak %51 düzeyindedir. Ancak, gündemdeki Avrupa Anayasası'na verilen destek %53 düzeyindedir. AB genelinde Avrupa Anayasası'na verilen destek artmaktadır. Ancak, Fransa ve Hollanda'da, Güz 2005 itibariyle destek %50'nin üzerinde görülürken, Birleşik Krallık'ın da aralarında olduğu beş ülkede, destek azınlığa düşmüştür. Tüm bu gelişmelere rağmen Avrupa için bir anayasanın, gerek AB'nin iç işleyişinde, gerek dünya siyaseti içindeki konumunda, olumlu etkiler yaratacağına dair ağırlıklı bir görüş de ortaya çıkmaktadır.

AB'nin başka ülkeleri de içine alarak genişlemesi fikrine AB genelinde verilen destek %50'nin altına inmiştir. Türkiye'de de bu yönde bir düşüş sürmesine rağmen Güz 2005 itibariyle ufak bir çoğunluk bu fikre destek vermektedir (%52).

AB geneli için çalışmada sorgulanan, ileride AB'ne üye olabilecek, 12 ülkenin her biri için söz konusu ülkenin üyeliğine taraftarlık oranında bir düşüş söz konusudur. Türkiye kamuoyunda ise bu genel eğilime karşıt olarak İsviçre ve Norveç dışında tüm söz konusu ülkeler için gelecekteki AB üyeliklerine taraftarlık oranlarında bir artış söz konusudur. Yani, Türkiye kamuoyu, değişik ülkelerin AB üyeliğine verdiği desteği artırırken, AB genelinde bu eğilime tam karşı bir eğilim vardır.

AB genelinde Türkiye'nin gelecekteki üyeliğine verilen destek, Bahar 2005'te %35'ten Güz 2005'te %31'e düşmüştür. Ancak dört ülkede, Türkiye'ye verilen destekte ufak artışlar varken, pek çok ülkede kimi zaman oldukça önemli düşüşler de söz konusudur.

EK

Araştırmada Kullanılan Soru formu